

CUCUTENI

MAGIA CERAMICII

Catalog publicat în cadrul proiectului *Cucuteni - magia ceramicii*, derulat de către Complexul Muzeal Național MOLDOVA Iași, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene prin Programul Phare CBC 2004-2006.

Autori: Lăcrămioara STRATULAT și colab.

Data publicării: Iulie 2009

Phare CBC RO 2006/018-447.01.02.11

Cucuteni - magia ceramicii

Director de proiect: Lăcrămioara STRATULAT

Adresa: Iași, Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 1

Telefon: 0040232218383

Fax: 0040232218383

E-mail: contact@muzeul-moldova.ro

Web: www.muzeul-moldova.ro

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

Coperta: Cătălin HRIBAN

Complexul Muzeal Național MOLDOVA Iași

CUCUTENI MAGIA CERAMICII

Editura PIM

Iași 2009

Text: dr. Lăcrămioara STRATULAT, dr. Senica ȚURCANU

Editori:

dr. Lăcrămioara STRATULAT - coordonator

dr. Senica ȚURCANU

drd. Coralia COSTAȘ

drd. Loredana SOLCAN

Concepție și Layout: Cătălin HRIBAN

Procesare foto și grafică: Ioan IAȚCU

DTP: Cătălin HRIBAN

Reconstituiri grafice: Radu OLTEAN

O publicație a CMN MOLDOVA Iași © 2009.

Imaginile sunt proprietatea muzeelor participante și sunt utilizate cu acordul acestora

Imprimat la PIM Iași

ISBN

Echipa proiectului *Cucuteni - Magia ceramicii*

Complexul Muzeal Național MOLDOVA Iași

Dr. Lăcrămioara Stratulat, director general

Drd. Lenuța Chiriță

Dr. Senica Țurcanu

Ec. Viorica Butnariu

Drd. Coralia Costăș

Drd. Cătălin Hriban

Cons. Lucia Cojocaru

Dr. Tamilia Marin

Dr. Mădălin Cornel Văleanu

Drd. Loredana-Ștefania Solcan

Drd. Ioan Iațcu

Muz. Oana Coșereanu

Dr. Maria Geba

Dr. Carmen Marian

Parteneri:**Muzeul Național de Istorie și Arheologie Chișinău, Republica Moldova**

Dr. Hab. Eugen Sava, director general

Dr. Elena Postică, director adjunct

Dr. Veaceslav Bicbaiev

Dr. Valeriu Bubulici

Dr. Barcaru Silvia

Muz. Vasilache Mariana

Muzeul Județean "Ștefan cel Mare" Vaslui

Ioan Mancaș, director

Dr. Laurențiu Chiriac

Muz. Ciprian Lăzeanu

Asociați:**Fundația Cucuteni pentru Mileniul III**

Dr. Romeo Dumitrescu, președinte

Strachină, Trușești, România

Civilizația Cucuteni-Tripolie, considerată a fi prima mare civilizație din Europa, reprezintă una dintre cele mai importante moșteniri culturale ale neoliticului european.

Săpăturile, începute la sfârșitul secolului al XIX-lea și continuate de atunci fără întrerupere, au restituit patrimoniului cultural universal o civilizație originală și surprinzător de evoluată pentru acele vremuri, o civilizație întinsă pe circa 350.000 km², cu mii de așezări, de diferite dimensiuni, dintre care unele ocupă sute de hectare, cu fortificații de mare amploare, cu locuințe de diverse tipuri, de la simple colibe până la construcții cu două nivele, cu o ceramică în care utilul se îmbină armonios cu aspectul estetic, mult peste nota obișnuită a timpului, cu o religie fascinantă, ale cărei urme sunt marcate de idoli și de obiecte de cult de un simbolism profund, a căror funcționalitate rituală constituie încă subiect de interpretare.

Ca o recunoaștere a valorii deosebite pe care o are această civilizație, Guvernul României a declarat anul 2008, "An al Civilizației Cucuteni".

Proiectul *CUCUTENI – magia ceramicii* finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Programului de Vecinătate România – Republica Moldova 2004 – 2006 PHARE CBC 2006, Prioritatea 2 – Acțiuni „People to people” își propune ca, printr-o mai bună cooperare pe multiple planuri între instituții de cultură de prestigiu, Complexul Muzeal Național "Moldova" din Iași, Muzeul Județean "Ștefan cel Mare" din Vaslui și Fundația Cucuteni pentru Mileniul III din România, împreună cu Muzeul Național de Istorie și Arheologie din Chișinău, Republica Moldova, să promoveze și să faciliteze accesul publicului la valori de patrimoniu inestimabile, moștenire culturală comună a celor două țări. Produsul cultural rezultat din implementarea proiectului este reprezentat de patrimoniul muzeal de valoare conservat, restaurat și restituit publicului vizitator și comunității locale din România și Republica Moldova printr-o expoziție de excepție, *CUCUTENI – magia ceramicii*, expoziție ce va fi itinerată în cele două state.

Expoziția propusă, prin rafinamentul artistic și spectaculozitatea artefactelor etalate, prin poziționarea spațiilor în care va fi găzduită, prin modalitățile de realizare, dar și prin cele de promovare poate contribui la o mai bună cunoaștere a trecutului continentului european, la o promovare a valorilor culturii și civilizației din spațiul est-carpatic, la atragerea interesului publicului spre această zonă și promovarea turismului cultural. Relațiile de

bună vecinătate dintre România și Republica Moldova, mai ales în zona transfrontalieră, concretizate prin proiecte comune în domeniul economic, social și cultural, se dovedesc a fi cu necesitate o prioritate, în ciuda unor constrângeri vremelnice de ordin politic.

Catalogul expoziției *CUCUTENI – magia ceramicii* reunește un număr de 127 de piese, multe din ele cu valoare de tezaur, o parte dintre acestea fiind inedite. Expoziția va fi deschisă la Chișinău, la Muzeul Național de Istorie și Arheologie în perioada 17 iulie- 6 august și la Iași, la Complexul Muzeal Național "Moldova" în perioada 14-30 august 2009.

Adresăm și pe această cale mulțumirile noastre speciale tuturor celor care au susținut și s-au implicat în punerea în practică a acestui important proiect european..

COMPLEXUL MUZEAL NAȚIONAL "MOLDOVA"

Expoziție realizată în cadrul Proiectului
Phare CBC RO 2006/018-447.01.02.11
Cucuteni - Magia Ceramicii, derulat cu
sprijinul financiar al Uniunii Europene,
implementat de Complexul Muzeal
Național MOLDOVA Iași

Complexul Muzeal Național MOLDOVA Iași
Muzeul Național de Istorie și Arheologie a Moldovei Chișinău
Muzeul Județean ȘTEFAN CEL MARE Vaslui
Fundația CUCUTENI PENTRU MILENIUL III București

CUCUTENI MAGIA CERAMICII

CHIȘINĂU

17 iulie - 06 August

Muzeul Național de Arheologie și Istorie
a Moldovei

Str. 31 August 1989 121a

IAȘI

14 - 30 August

CMN Moldova - Muzeul Unirii
Str. Lăpușneanu 11

CUCUTENI
CULOAREA PREISTORIEI

UCRAINA

HORODIȘTEA

BRÂNZENI

DRĂGUȘENI

FLOREȘTI

TRUȘEȘTI

PETRENI

CUCUTENI

TÂRGU FRUMOS

REPUBLICA MOLDOVA

CHȘINĂU

TÂRPEȘTI

IZVOARE

PODURI

ISALIA

SCÂNTEIA

CĂRBUNA

ROMÂNIA

ARIUȘD

KIEV

TRIPOLIE

Legendă:

Precucuteni – Tripolie A

Cucuteni A – Tripolie B I

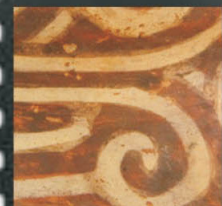
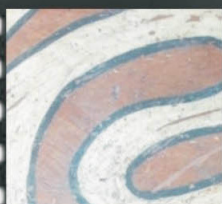
Cucuteni A-B – Tripolie B II

Cucuteni B – Tripolie C I-yl

Horodiștea – Tripolie C II-yl

În mileniiile V-III î. Chr., ca urmare a diferitelor mișcări de populații și a influențelor culturale venite dinspre Orientul Apropiat spre spațiul european, zona balcanică, o adevărată „placă turnantă”, cunoaște o deosebită înflorire a civilizației eneolitice. În acest context, ia naștere remarcabila cultură Cucuteni – Tripolie, al cărei grad de civilizație o situează într-o poziție din care poate rivaliza cu faimoasele civilizații ale Orientului Apropiat sau ale Americii Centrale și de Sud.

Apreciat mult timp doar de specialiști, complexul cultural Ariușd - Cucuteni - Tripolie constituie astăzi subiect de interes pentru un public larg, cunoscător și iubitor de artă preistorică și arheologie.

Comunitățile Cucuteni - Tripolie au creat o civilizație originală cu manifestările cele mai spectaculoase în domeniul ceramicii pictate și al artei figurative. Realizările lor se înscriu între cele mai importante manifestări de artă plastică din lume, constituind o contribuție inestimabilă la patrimoniul cultural mondial.

Cercetările din ultimii 125 de ani de ani datorate arheologilor, la început pasionați diletanți, apoi, odată cu profesionalizarea acestei științe, profesioniști erudiți cu riguroase reguli de cercetare, se constituie, astăzi, într-o imensă cantitate de informații, imposibil a fi trecută cu vederea la realizarea oricărei lucrări legate de preistoria Europei.

În cele ce urmează vom face o prezentare succintă a datelor esențiale privind evoluția și elementele definitorii ale culturii Cucuteni - Tripolie. Dorim ca această prezentare destul de tehnică să convingă cititorul de faptul că în spatele capodoperelor cucuteniene s-au aflat oameni obișnuiți, a căror istorie s-a desfășurat pe mai bine de o mie de ani. Realizările artistice, oricât de excepționale ar fi, nu pot fi rupte de viața creatorilor lor.

Cultura Cucuteni - Tripolie, parte integrantă a marelui complex cultural Ariușd-Cucuteni-Tripolie răspândit din sud-estul Transilvaniei și nord-estul Munteniei, peste toată Moldova și Basarabia până în vestul Ucrainei, care a atins în perioada sa de maximă expansiune o suprafață de peste 350000 de km², a constituit obiectul a numeroase studii și lucrări cu caracter monografic. Conform acestora, în cadrul marelui complex cu ceramică pictată avem de-a face cu două mari areale regionale, Ariușd-Cucuteni și Tripolie între care **nu Prutul, cum s-a considerat mai demult, ci mai curând Nistrul constituie o linie de demarcație convențională.**

Așezarea de
la Cucuteni-
Cetățuie, j. Iași,
România

Așezarea de
la Ruginoasa-
Dealul Drăghici,
j. Iași, România

Așezarea de
la Druța, r.
Rîșcani, R.
Moldova

Așezarea de la Văratice-Holm,
r. Rîșcani, R. Moldova

Locuință din
așezarea de
la Brânzeni
VIII-Saiece, R.
Moldova

Civilizația Cucuteni s-a născut pe un fond local, Precucuteni III, cu influențe venite din mediile culturale învecinate (Petrești și Gumelnița) și a cunoscut trei faze de evoluție. Acestea au fost stabilite de arheologi pe baza analizei stratigrafice și a stilului de pictură utilizat pentru decorarea vaselor ceramice și au fost numite Cucuteni A, AB, și B pentru spațiul românesc (fiecare cu mai multe etape) și Tripolie BI, BII și Cyl, CyII – pentru spațiul tripolian (siglele CI-II sunt pentru zona de nord, iar γI-II pentru zona de sud a arealului tripolian).

Densitatea așezărilor cucuteniene este cu totul ieșită din comun. Uneori, pe teritoriul unui sat actual găsim urmele a 8-10 stațiuni cucuteniene. Toate datele converg pentru a sublinia faptul că, în aria culturii Cucuteni-Tripolie, asistăm la o puternică explozie demografică care se manifestă, probabil, de la sfârșitul culturii Precucuteni-Tripolie A și care se accentuează pe parcursul celor trei faze evolutive. Se presupune că explozia demografică cucuteniană a fost determinată de o secvență climatică favorabilă practicării agriculturii, de perfecționarea uneltelor și tehnicilor agrare precum și de alți factori greu de precizat. Fără a intra în detalii, trebuie spus faptul că, încă din prima fază de evoluție, cultura Cucuteni – Tripolie cunoaște o agricultură avansată și cu o productivitate remarcabilă pentru acel timp. În bună parte, acest progres poate fi explicat prin folosirea unor unelte

aratorii tractate de oameni, dar și de animale. Un argument în plus este dat de rezultatele cercetărilor arheobotanice care atestă existența unor practici de selecționare a semințelor încă din faza Precucuteni III.

Se poate aprecia că factorii indispensabili existenței unei așezări Cucuteni – Tripolie sunt: apropierea unei surse de apă, terenuri favorabile practicării agriculturii (la nivelul tehnologic de atunci) și a pășunatului, asigurarea apărării cu un efort minim. Fără îndoială au existat și alte motive - și chiar excepții - determinate de existența unor condiții speciale dintre care amintim doar exploatarea sării.

Aglomerare de vase dintr-o locuință de suprafață din așezarea Varvareuca VIII, R. Moldova

Locuința L11 din așezarea de la Scânteia-Dealul Bodești, România

Locuințele L3 și
L4 din așezarea
de la Ruginoasa-
Dealul Drăghici,
România

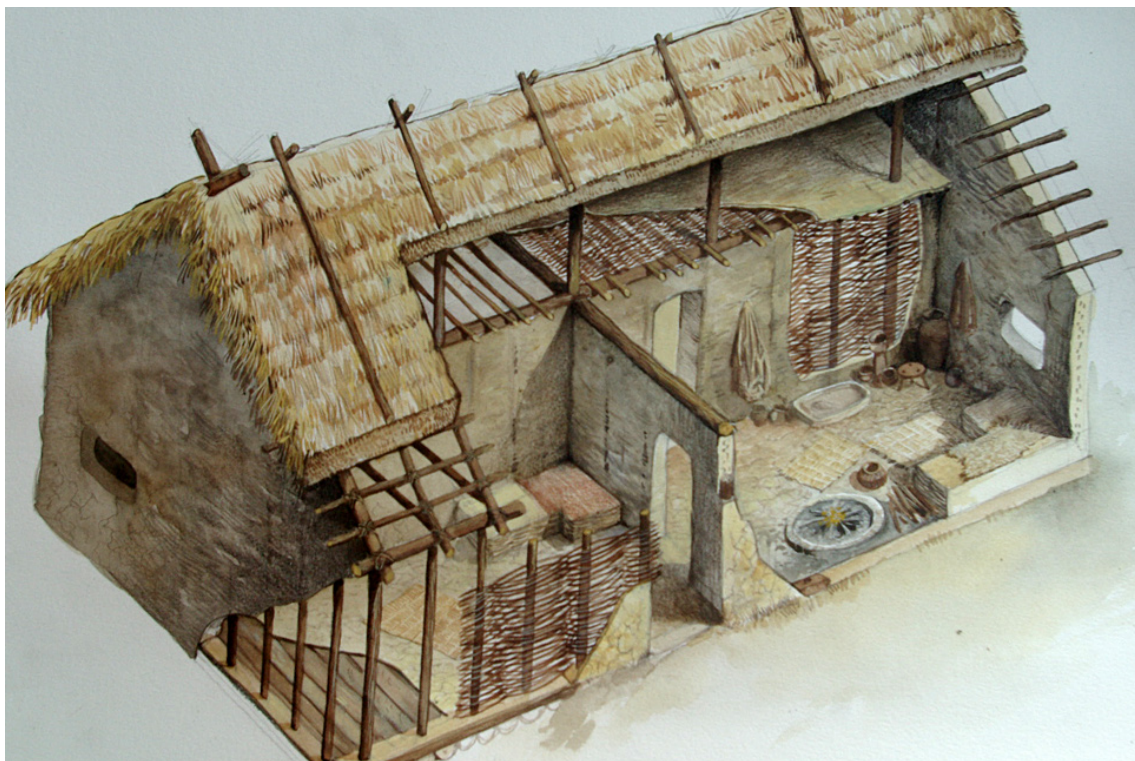
Aproape toate stațiunile cucuteniene se găsesc în imediata apropiere a cursurilor de apă principale sau de mai mică importanță, situare pusă de unii cercetători și în legătură cu utilizarea acestora sau a văilor lor drept căi de comunicație lesnicioase. Locuirile au fost situate pe promontorii desprinse din terase de diferite altitudini, fragmente de terase, mameloane, dealuri și mai rar pe interfluvii, grinduri sau insule.

Săpăturile ample (Hăbășești, Târpești, Trușești, Cucuteni, Traian-Dealul Fântânilor, Putinești, Racovăț, Vărvăreuca VIII) demonstrează că satele cucuteniene erau construite după un plan mai mult sau mai puțin preconcept. Pe baza datelor publicate până acum au fost deosebite trei modalități de organizare a satelor: circular, pe șiruri paralele și în grupuri. Au fost descoperite atât așezări cu 15-17 locuințe dar și cu câteva sute de case, ultimele ocupând până la 10-15 ha. În aria Tripolie din Ucraina, în regiunea dintre Nipru și Bugul de sud, au fost descoperite așezări care acoperă suprafețe de sute de hectare și care au peste 1500 de locuințe.

Satul era, de regulă, organizat circular în jurul unui spațiu destinat folosirii obștești unde se afla sanctuarul sau sanctuarele, unde se desfășurau adunările și ceremoniile rituale ale comunității.

Locuințele cucuteniene au fost cercetate cu atenție fiind printre cele mai studiate probleme din literatura de specialitate. Datorită datelor oferite de observațiile atente din săpăturile arheologice sunt cunoscute

tehnicele de construcție și amenajările interioare. Reținem că în aria culturii Cucuteni - Tripolie sunt semnalate trei tipuri de locuințe: construcții de suprafață de formă dreptunghiulară cu sau fără platforme, prevăzute cu instalații de încălzire care pot fi vetre sau cuptoare, locuințe de suprafață cu plan circular, apropiate ca structură colibelor din zilele noastre, și bordeie. Marea majoritate a locuințelor cucuteniene este constituită din construcții dreptunghiulare de dimensiuni variabile (între 40-100 m²) dar sunt cunoscute, nu în puține cazuri, și locuințe care ating 350 m². Specifică pentru faza A – Tripolie B I este locuința pe platformă din bârne peste care s-a aplicat un strat de lut refăcut din când în când. În fazele Cucuteni A-B și B – Tripolie B II și Tripolie C I acest gen de construcție care cere un volum mai mare de muncă este mai puțin frecvent, dar nu total abandonat. Locuințele sunt în general spațioase fiind uneori împărțite în două sau mai multe încăperi, reflectând măiestria constructorilor și un înalt grad de civilizație.

Reconstituirea grafică a unei locuințe, Târpești, România (Marinescu-Bîlcu, Bolomey, 2000)

Reconstituirea grafică a unei așezări
(Târpești, România)

Prin determinări de ordin geografic, geologic, petrografic, palinologic, paleobotanic și arheozoologic efectuate în mai multe stațiuni cucuteniene, s-au obținut date semnificative referitoare la mediul ambiant și la economia comunităților din stațiunile respective.

Pe lângă cultivarea plantelor, comunitățile cucuteniene se ocupau cu creșterea animalelor, în special a taurinelor și în al doilea rând cu a porcinelor și a ovi-caprinelor. Vânătoarea avea un rol secundar fără a fi de neglijat.

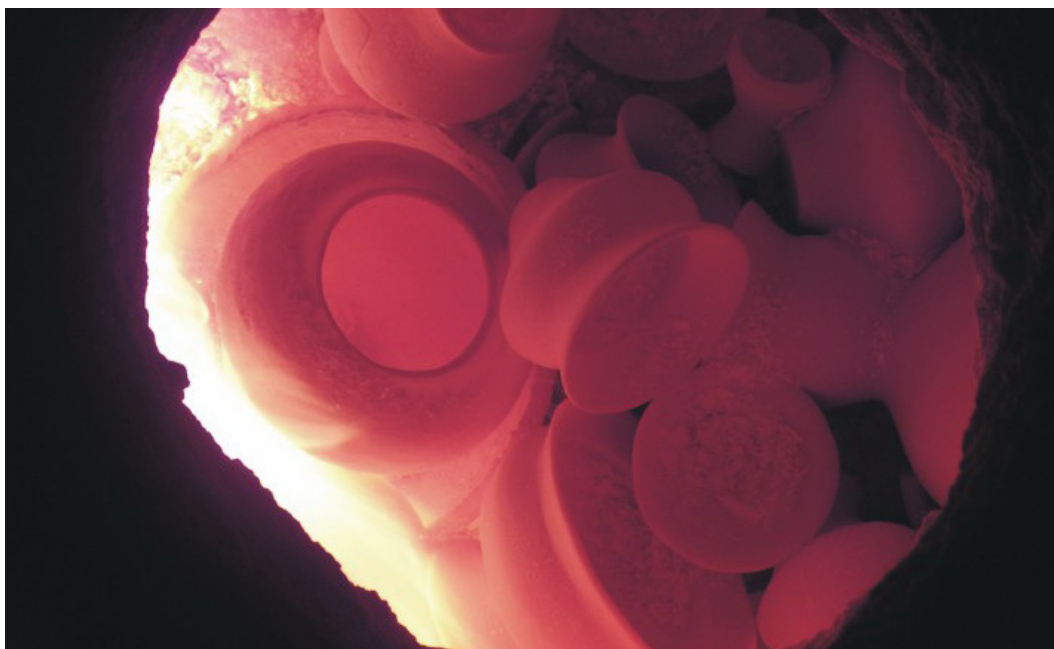
Cu siguranță, au existat meșteșugari specializați care procurau și prelucrau silexul prin cioplire, piatra prin șlefuire și perforare, lemnul, osul și cornul. De asemenea, comunitățile în discuție cunoșteau metalurgia cuprului și a aurului.

1. Mulaj după un fragment ceramic cu impresuni textile
3. Topor din cupru, cu brațe în cruce (Bogdănești, România)

2. Topor din piatră (Bucium, România)

Din creațiile acestor comunități, ceramica și modelarea plastică în lut sunt cele mai importante moșteniri peste timp ale artei cucuteniene. Studiarea acestora a permis atât deosebirea celor trei areale ale complexului Ariușd-Cucuteni-Tripolie, cât și variantele arealelor Cucuteni și Tripolie. Pe baza particularităților de tehnică, formă și decor s-a stabilit, pe de o parte, evoluția culturii din aceste areale, pe etape, iar pe de alta, legăturile cu civilizațiile vecine sau mai îndepărtate din estul, sud-estul și centrul Europei, precum și mai departe din Orientul Apropiat.

Imagine din timpul
arderii experimentale
a ceramicii
(Experimentul
Cucuteni, România)

Ceramica specifică culturii Cucuteni este de foarte bună calitate, arsă la roșu la aproximativ 1000° C, în cuptoare deosebit de elaborate. Probele de ceramică analizate de specialiști au permis să se obțină rezultate semnificative relativ la materia primă folosită, particularitățile pastei, tehnologia utilizată, mai ales în ceea ce privește arderea și compoziția culorilor.

În ceea ce privește tehnica de producere a vaselor, pe baza datelor directe sau indirecte, s-a ajuns la concluzia că metoda răsucirii lutului a fost combinată cu un procedeu de rotație (disc, turnetă sau roată) utilizat întâi în faza Cucuteni A-B – Tripolie B II și apoi generalizat în faza Cucuteni B – Tripolie C I.

Sunt remarcabile diversitatea și echilibrul deosebit al formelor vaselor care uimesc prin eleganță și proporție, ceea ce le conferă o valoare artistică deosebită. Meșterii au modelat alături de vasele cu un caracter uzual (printre care amintim străchini, castroane, capace, cupe, pahare, vase de provizii, fructiere) și vase care aveau rol de cult, folosite în ritualuri religioase (cum sunt vasele suport, vasele binoclu, vasele antropomorfe și zoomorfe, vasele prismatice, vasele de tip horă).

1. Tabel comparativ al principalelor forme și motive decorative ceramice, Cucuteni și Tripolie (Cucuteni - Trypillia 2008) 2. Cupă cu picior și capac (Scânteia, România)
3. Vas antropomorf (Scânteia, România)

Detaliu al
decorului
incizat
de pe un
vas-fructieră
(Rogojeni, R.
Moldova)

Vas
antropomorf
(Trușești,
România)

Decorul ceramicii a evoluat de-a lungul timpului. Primele etape sunt marcate de tradiția precucuteniană a decorului incizat în care cultura Cucuteni – Tripolie își are originile în ceea ce privește tehnologia ceramicii și chiar a unor motive și tehnici decorative cum ar fi canelurile, inciziile, ovele, alveolele, spiralele dar și pictura. Inceputul culturii Cucuteni – Tripolie corespunde unor căutări caracterizate de experimente proprii, dar și de împrumuturi culturale din mediul culturilor vecine (Petrești și Gumelnița), elemente ce vor fi asimilate și dezvoltate în stiluri ce vor deveni ulterior, prin adoptarea picturii tricrome, definitorii acestei civilizații. Pictura tricromă va permite combinații în care imaginația artiștilor pare să nu cunoască limite. Culorile folosite sunt albul, roșul și negrul. Mai ales în prima fază de evoluție a culturii se observă o adevărată obsesie de a picta tot vasul pe exterior, uneori chiar și pe interior (ceea ce specialiștii de astăzi au denumit *horror vacui*).

Motivul decorativ principal este spirala, care este compusă și descompusă în spirale înălțate, secționate, reduse doar la bucle, organizate în șiruri orizontale, verticale sau oblice sau în diverse alte combinații. Motivul spiralei este combinat cu cercuri pictate, ove, elipse, linii și benzi. Decorul este dispus în registre, simetria și ritmicitatea cunoscând un echilibru remarcabil. Albul și roșul sunt principalele culori folosite la decorarea ceramicii, negrul fiind de cele mai multe ori utilizat pentru conturarea și sublinierea unor motive decorative.

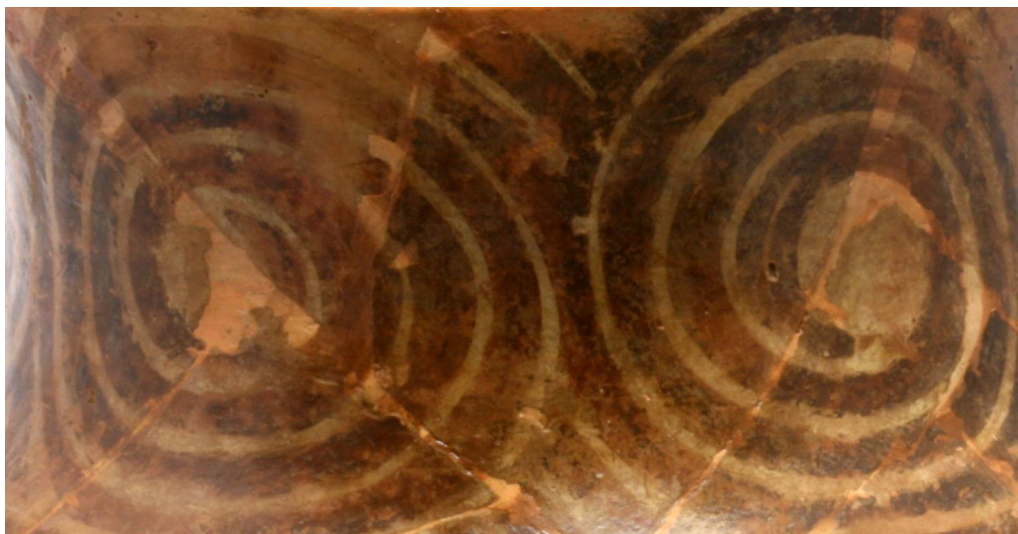

Crater cu reprezentări zoomorfe (Valea Lupului, România)

În faza următoare, Cucuteni A-B – Tripolie B II, negrul, care capătă o nuanță ciocolatie, predomină în decorarea ceramicii. Motivele sunt pictate în această nuanță uneori folosindu-se chiar pentru acoperirea spațiilor pe care se pictează sau din care se rezervă motivele. Meandrele dobândesc o importanță sporită în decorarea vaselor fiind încă prezent și motivul spiralelor cu derivatele sale destul de variate. Ornamentarea vaselor prin incizii și caneluri va dispărea folosindu-se doar pictura bicromă și tricromă. Acum apare figurată în pictură și silueta umană destul de schematizată.

Apogeul artei decorative este atins în ultima fază a culturii, în Cucuteni B – Tripolie C I. Se renunță la decorarea în întregime a vasului, decorul devenind sobru și rafinat. Combinațiile sunt simple, însă de mare efect. Dominantă este pictura neagră pe fond crem-gălbui sau albicios, deși nu lipsește nici pictura cu roșu sau alb. Spirala este rar utilizată, cercurile și tangentele la cerc având un rol deosebit. Artiștii reușesc o remarcabilă repartizare tectonică a decorului. Acum sunt introduse în decor și motive animaliere (feline, cornute, șerpi stilizați).

Deși arta culturii Cucuteni - Tripolie este cunoscută mai ales prin extraordinarul decor al ceramicii, modelarea plastică a lutului a fost și ea una din preocupările meșterilor. Este adevărat că aceste realizări nu pot fi comparate cu cele din domeniul ceramicii. În modelarea plasticii antropomorfe sunt respectate canoane rigide, legate de anumite tabuuri. Materialul folosit este, în majoritatea cazurilor, lutul. Piesele sunt de mici dimensiuni, depășind rareori 20-25 cm.

Detaliu al decorului de pe un crater (Băiceni, România)

Detaliu, reprezentări antropomorfe de pe un *pythos* (Scânteia, România)

În general, artiștii acestei culturi au reușit să redea valorile plastice ale corpului uman, insistând mai ales asupra coapselor și bustului, simplificând foarte mult silueta umană prin suprimarea brațelor și modelarea sumară a vârfului picioarelor. Capul este și el sumar modelat. Statuetele sunt nedecorate sau decorate prin incizii și pictură. Decorul reprezintă probabil tatuaje sau detalii vestimentare. Este interesant că, cel puțin pentru faza Cucuteni A – Tripolie B I, majoritatea statuetelor au capul rupt din vechime, posibil intenționat. Dominante sunt zeitățile feminine (reprezentând aproximativ 90% din statuete), legate de fertilitate și fecunditate. Ele înfățișează Marea Zeiță sub diferite ipostaze: femeie tânără, adultă, mamă. Zeițele masculine aveau un rol de o importanță mai redusă decât cele feminine, fiind mai puțin numeroase.

Statuetă antropomorfă (Scânteia, România)

Statuetă antropomorfă (Cucuteni-Cetățuie, România)

Suport antropomorf
(Trușești, România)

Statuetă zoomorfă (Ruginoasa, România)

Statuetă zoomorfă (Cucuteni-La Dobrin, România)

Statuetele antropomorfe ale culturii Cucuteni - Tripolie, ca și reprezentările antropomorfe de pe vasele din fazele Cucuteni A-B – Tripolie B II și Cucuteni B – Tripolie C I, au permis să se reconstituie parțial îmbrăcămintea, coafura și podoabele purtate, toate acestea atestând gradul de civilizație ca și eventualele diferențieri sociale.

Destul de variată, plastica zoomorfă, prin reprezentarea predilectă a taurului și a berbecului amintește de plastica Orientului Apropiat. Sunt reprezentate, mai rar, și păsări, cu o preferință pentru păsările de apă.

Toate aceste reprezentări plastice, alături de altarele și complexele de cult descoperite, sugerează faptul că religia era bine structurată, cu sanctuare plasate în zonele centrale ale așezărilor, locuri de cult, rituri și ritualuri bine definite legate de fertilitate și fecunditate.

Altar (Trușești,
România) (ANR)

Tron miniatural
(Cucuteni-
Trypillia 2008)

Cultul morților este mai puțin cunoscut datorită numărului foarte redus de schelete descoperite până în prezent și a absenței necropolelor. Din materialele descoperite până în prezent s-au observat mai multe practici interesante. Cei mai mulți dintre inhumății găsiți în așezări sunt copii sau adolescenți iar resturile disperate provin de la femei. Se presupune, de către unii arheologi, existența unei antropofagii rituale și a unor înmormântări parțiale.

În ceea ce privește sfârșitul civilizației, începutul fazei Cucuteni B – Tripolie C II pare să fie marcat de o continuă creștere a populației, de o stagnare în perfecționarea tehnicilor și uneltelor agricole și de o înmulțire a conflictelor intertribale. Exploatarea, timp de mai multe sute de ani a acelorași terenuri agricole, defrișarea prin foc, lipsa rotației culturilor, toate au dus la epuizarea solului. Numărul mare de comunități umane aflate pe un spațiu relativ restrâns, turmele numeroase, au dus la degradarea mediului înconjurător.

Aceste fenomene se pare că s-au manifestat mai întâi ca procese microregionale iar apoi, spre sfârșitul fazei Cucuteni B - Tripolie CI, au dat naștere unei oscilații climatice de amploare macroregională. S-a apreciat că oscilația climatică amintită s-ar fi produs independent de factorii menționați. Aceștia însă au amplificat efectele schimbării de climat produsă în jur de 2800 î. Chr. Triburile Cucuteni – Tripolie, cu o veche tradiție agricolă, cu o viață profund sedentară, nu au reușit să se adapteze noilor condiții. Până recent, dispariția culturii Cucuteni – Tripolie a fost pusă exclusiv pe seama pătrunderii în spațiul cucutenian a triburilor de păstori indoeuropeni. Deși dinamismul triburilor de păstori stepici nu poate fi contestat, totuși, imaginea de invazie catastrofică conturată de cercetătoarea americană Maria Gimbutas considerăm a fi exagerată. Ar fi interesant de văzut care au fost motivele ce au determinat mișcarea spre vest a păstorilor din stepele nord-pontice atât de potrivite modului lor de viață. Una din cauze ar putea fi tocmai oscilația climatică amintită.

Fragment de vas
cu reprezentări
antropomorfe
(Chirileni III, R.
Moldova) (Cucuteni-
Trypillia 2008)

Cercetările din ultimul deceniu indică faptul că motivele care au dus la dispariția civilizației Cucuteni-Tripolie sunt mai complexe decât simpla pătrundere a triburilor de păstori stepici. Criza internă a comunităților Cucuteni - Tripolie a fost determinată de explozia demografică, epuizarea terenurilor agricole, stagnarea perfecționării tehnicilor și uneltelor agricole; deteriorarea mediului înconjurător a fost amplificată și de schimbarea climatică și de presiunea sporită a triburilor indoeuropene, toate acestea rezultând în dispariția treptată a modului de viață cucutenian. Așadar, nu este vorba de o exterminare a populației Cucuteni – Tripolie; cu timpul modul de viață al cucutenienilor a fost „corupt” de acela al păstorilor indoeuropeni, cu o organizare socială și economică diferită, favorizată de noile condiții ecologice.

CATALOG

1

Fructieră

2

3

2. Cupă

3. Vas askos

4

Mâner antropomorf de capac

5

6

5. Machetă de locuință sau sanctuar

6. Vas bitronconic de tip amforă

7

Cupă cu picior

8

9

8. Vas bitronconic

9. Capac

10

Vas suport

11

Cupă cu picior înalt

12

13

12-13. Polonice

14

Vas cu gât înalt

15

Fructieră

17

16

16. Fructieră

17. Cupă

18

Vas suport

19

Vas suport

20

20. Vas cu corp sferic și picior înalt

21

21. Capac

22

23

24

22. Suport miniatural

23. Capac

24. Pahar

25. Cupă cu picior

26. Vas suport

28

27

27. Amforă

28. Castron

29

Pythos cu reprezentarea cuplului divin

30

30. Vas bitronconic

31

31. Vas amforoidal

32

Vas cu corp sferic și picior înalt

34

33

35

36

33-35. Cupe cu picior

36. Strachină miniaturală

37

Cupă

38

41

39

42

40

43

38-43. Boluri

44

45

47

44. Cupă

45. Fructieră

47. Strachină-capac

46

Vas suport

48

49

50

48. Capac

49. Cupă

50. Căuș

51

Căuș

52

Vas tronconic cu gât înalt

53

54

53. Vas bitronconic cu gura largă

54. Cupă

55

Vas binoclu

56

57

56. Capac

57. Vas piriform

58

59

58. Vas cu gât înalt

59. Vas binoclu

60

61

60. Vas bitronconic cu gură largă

61. Amforă

62

63

62-63. Vase antropomorfe

Placă antropomorfă (orantă)

65

Placă antropomorfă plată

66

68

67

66. Statuetă antropomorfă (feminină)

67-68. Pintadere

69

Statuetă antropomorfă (față și spate)

70

Fragment de vas cu protomă antropomorfă

71

Amforă antropomorfă cu capac

72

Amforă

73

74

75

73. Crater

74. Strachină

75. Cupă

76

Vas piriform

77

Vas trinoclu

78

79

80

81

78. Strachină 79. Vas sferic cu gât înalt
81. Capac

80. Vas sferic cu gura largă

82

Statuetă antropomorfă (feminină)

83

Statuetă antropomorfă (masculină)

84

Vas antropomorf de tip amforă

85

86

87

85. Pahar

86. Farfurie

87. Capac

88

88. Vas bitronconic

89

89. Vas bitronconic

90

Vas bitronconic

Detaliu: decor serpentiform de pe vasul bitronconic (nr. 90) de la Valea Lupului, România

91

Vas piriform cu reprezentări serpentiforme

92

Vas bitronconic

93

Vas cu corp bombat cu reprezentări serpentiforme

94

95

94. Strachină

95. Vas miniatural cu patru piciorușe

96

Crater

97

98

97. Strachină

98. Vas piriform

100

99

99. Vas piriform

100. Capac

101

Vas piriform

102

Vas bitronconic înalt cu simboluri astrale

103

104

103. Capac

104. Vas bitronconic

105

106

105. Strachină

106. Pahar

107

Amforă

108

Crater cu reprezentări zoomorfe

Detaliu: decor zoomorf de pe vasul bitronconic (nr. 110)
de la Glăvan, R. Moldova

110

Vas bitronconic cu reprezentări zoomorfe

111

Vas bitronconic cu reprezentări zoomorfe

112

113

112-113. Vase bitronconice cu reprezentări zoomorfe

114

Vas bitronconic înalt cu reprezentări zoomorfe

115

Vas tronconic cu gât cilindric

116

Vas de tip amforă

117

Vas cu gât înalt

118

119

118-119. Statuete antropomorfe (feminine)

120

Statuetă antropomorfă (masculină)

121

Cap de statueta antropomorfă

122

Vas zoomorf

123

Statuetă zoomorfă

124

Vas globular

125

Vas globular cu reprezentări antropomorfe

Detaliu: Siluetă umană în decorul vasului globular (nr. 125) de la Brânzeni III - *Țiganca*

33333333

126

Vas globular

127

Vas globular cu gât cilindric

Abrevieri ale Instituțiilor

CERD	Colecția “Dr. Emilia și Romeo Dumitrescu” București, România.
FCM III	Fundația „Cucuteni pentru Mileniul III” București, România.
MIMIS	Muzeul de Istorie a Moldovei Iași, România.
MJV	Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, România.
MNAIM	Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei Chișinău, Republica Moldova.

Autorii fișelor

C. L.	Ciprian Lazanu
F. A. T.	Felix Adrian Tencariu
S. Ț.	Senica Țurcanu
V. B.	Veaceslav Bicbaev

Alte abrevieri

D	Diametru
DB	Diametrul bazei
DG	Diametrul gurii
DM	Diametrul maxim
G	Grosimea
H	Înălțimea
I	Lățimea
L	Lungimea

1. Fructieră

- A Rogojeni I, raionul Șoldănești, Republica Moldova.
- B Precucuteni II – Tripolie A II.
- C Pastă cu amestec de cioburi pisate, arsă reducător. Picioar-suport cilindric, cu baza evazată, gol în interior. Strachină tronconică, cu umărul ușor ascuțit și buza răsfântă. Decor realizat prin incizii și excizii. Strachina prezintă pe umăr grupe de șiruri duble de triunghiuri excizate afrontate, formând motivul *dinților de lup*. Decorul piciorului este organizat în trei registre orizontale, despărțite prin benzi înguste. Registrul central constă din motive spiralice, interspațiile fiind umplute cu linii scurte excizate. Registrul superior are un șir dublu de triunghiuri excizate și un șir de excizii dreptunghiulare (formând motivul *șah*), iar cel inferior – șiruri de excizii dreptunghiulare, dispuse de asemenea în *șah*. Baza are un decor de triunghiuri excizate.
- D H = 232 mm, DM = 238 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-1.
- F Marchevici 1974, p. 26-41, fig. 4 /15; Bodean 2001, p. 86-99, fig. 49,8; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 140, 246. [V. B.]

2. Cupă

- A Holercani I-*Mochnata*, raionul Dubăsari, Republica Moldova.
- B Precucuteni III – Trypillia A III.
- C Pastă semifină, arsă reducător. Corp bitronconic, buza evazată; în zona diametrului maxim are o proeminență perforată orizontal. Ornamentată într-un singur registru, mărginit pe gât de un șir de împunsături și în partea inferioară de o bandă de două linii. Decorul, realizat prin caneluri, se compune din trei spirale-volute, între care sunt plasate fascicule de caneluri semicirculare și oblice.
- D H = 60 mm, DM = 81 (cu proeminență 88) mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-8.
- F Passek 1961, p. 70-79, fig. 17/6, 8; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 140, 246. [V.B.]

3. Vas askos

- A Coșernița I, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Precucuteni III – Tripolie A III.
- C Pastă semifină cu amestec de cioburi mărunț pisate; acoperit cu angobă crem-gălbui și ars secundar. Gât cilindric, ușor oblic, buza evazată; corp ovoidal, având partea din spate alungit-ascuțită, fundul plat, de formă ovală. Decorul este compus din două registre, desfășurate tectonic. Gâtul este acoperit cu caneluri orizontale, iar la bază e ornamentat cu un șir de impresii de dinți de pieptene. Decorul corpului, acoperind partea lui superioară, constă din cercuri concentrice canelate, cu proeminențe conice în centru, precum și din benzi hașurate cu linii de impresii de dinți de pieptene. Vasul redă trăsături somatice de pasăre (probabil, rață).

- D H = 175 mm, L = 220 mm, l = 160 mm, DG = 73 x 60 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-10.
- F Passek 1961, p. 70-79, fig. 18/1; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 150, 253-254. [V. B.]

4. Mâner antropomorf de capac

- A Reușel (Bălți), raionul Bălți, Republica Moldova.
- B Precucuteni III – Cucuteni A – Tripolie A – B I.
- C Mâner antropomorfizat reprezentând, probabil, o zeitate masculină. Are capul oval-rotunjit, așezat pe un gât gros cilindric, ochi evidențiați, nasul lung puțin curbat, gura întredeschisă; urechile, slab evidențiate, dotate cu orificii adâncite rotunde. Barba este divizată în două, redată prin gropițe rotunde, iar părul este figurat ca atârnat, prin linii drepte adâncite. Zona gâtului este decorată cu rânduri succesive de gropițe și caneluri. Caneluri înguste, orizontale, ornamează și partea din spate a mânerului. Două șanțulețe pe obraji marchează, probabil, lacrimile zeității iar îndreptarea feței în sus, adresarea ei către cer.
- D H = 76 mm, D = 45 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27777-64.
- F Inedit. [V. B.]

5. Machetă de locuință sau sanctuar

- A Isacova II, raionul Orhei, Republica Moldova.
- B Precucuteni III – Tripolie A III.
- C Pastă cu amestec masiv de pleavă, arsă oxidant. Are formă prismatică pătrată, cu muchiile rotunjite. Deasupra este dotată cu un coș cilindric masiv, cu orificiu vertical, iar în partea centrală a pereților are câte un orificiu rotunjit.
- D H = 282 mm, l = 245 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-4.
- F Sorochin 1999, p. 57-59, fig. 3; Bodean 2001, p. 61-63, fig. 26 / 2; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 150, 253. [V. B.]

6. Vas bitronconic de tip amforă

- A Poduri – Dealul Ghindaru, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină, arsă în atmosferă oxidantă. Buza vasului este aproape dreaptă, rotunjită. Corpul, acoperit cu barbotină, prezintă două perechi de toarte perforate, dispuse asimetric – două deasupra diametrului maxim, două dedesubt. Deasupra fiecărei toarte, barbotina este organizată sub forma a câte trei nervuri, care sunt îndreptate divergent spre partea superioară.
- D H = 320 mm, DG = 120 mm, DM = 150 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

7. Cupă cu picior

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Corp bitronconic cu gât înalt, cu o mică proeminență perforată pe diametrul maxim. Pe fondul deschis al vasului s-au pictat, cu roșu delimitat de linii negre, spirale îmbucate pe partea superioară și benzi late, oblice pe partea inferioară. Piciorul este delimitat de corpul vasului printr-o bandă, de culoare neagră, din care pornesc oblic fascicule a câte trei linii oblice, tot de culoare neagră.
- D $H = 170 \text{ mm}$, $DG = 70 \text{ mm}$, $DM = 110 \text{ mm}$.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

8. Vas bitronconic

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Corp bitronconic cu gât cilindric și prag pentru susținerea capacului. Suprafața vasului este foarte bine netezită și lustruită, cu un luciu metalic. Pe diametrul maxim sunt dispuse, diametral, două toarte perforate.
- D $H = 110 \text{ mm}$, $DG = 70 \text{ mm}$, $DM = 140 \text{ mm}$.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

9. Capac

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Corpul, în formă de calotă, este bine netezit și lustruit. La partea superioară prezintă două toarte, dispuse diametral, corespundente cu cele de pe corpul vasului.
- D $H = 80 \text{ mm}$, $DB = 110 \text{ mm}$.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

10. Vas suport

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Corpul este împărțit în două metope, prin două benzi perpendiculare, punctate; în metope s-au pictat motive spiralice roșii pe fondul alb. Pe partea inferioară sunt pictate motive unghiulare și ove.
- D $H = 600 \text{ mm}$, $DB = 240 \text{ mm}$, $DG = 220 \text{ mm}$.

- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

11. Cupă cu picior înalt

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Cupa, de formă bitronconică, este decorată cu motive unghiulare, pictate cu alb, bordat cu negru, pe fond roșu. Piciorul înalt și zvelt prezintă două perforații circulare, apropiate, la partea superioară. Decorul constă din motive în S unghiular, pictate cu alb, mărginit de negru, pe fondul roșu.
- D H = 600 mm, DG = 220 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

12. Polonic

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Coadă polonicului este lată și plată, de formă cvasi-trapezoidală. Pictat cu motive unghiulare, cu roșu bordat cu negru pe fondul alb.
- D L = 235 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

13. Polonic

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Coadă este îngustă și zveltă, de formă trapezoidală. Pictat cu motive unghiulare, cu roșu mărginit de negru pe fondul alb.
- D L = 280 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

14. Vas cu gât înalt

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină, cu cioburi pisate în compoziție, de culoare roșiatică, bine netezit și lustruit, cu angobă albă la exterior. Gât prelung care se termină cu o buză evazată; corpul ușor bombat. Vasul, cu o formă extrem de elegantă, are două zone decorative, constând din spirale înfășurate, despărțite printr-o linie neagră (ce marchează pragul ce desparte gâtul

de corp), iar zonele libere sunt decorate cu capete de spirale. Motivele decorative au fost rezervate din fondul alb, sunt bordate cu negru, iar interspațiul dintre ele este decorat cu roșu liniar.

- D H = 330 cm , DM = 240 mm.
- E MIMIS, inv. 17301.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 90, nr. 135. [S. Ț.]

15. Fructieră

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Fructiera a fost modelată dintr-o pastă semifină, cu cioburi pisate și vegetale în compoziție, de culoare roșie. Cupa este prevăzută cu două tortițe perforate orizontal, iar piciorul (gol în interior) are două perforații circulare la partea superioară. Fructiera este decorată cu spirale înfășurate și capete de ove formate din benzi late, rezervate din angoba albă; motivele decorative sunt bordate cu brun, iar interspațiul este realizat din linii roșii, de diferite mărimi.
- D H = 460 mm , D cupă = 360 mm.
- E MIMIS, inv. 18072.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 92, nr. 141. [S. Ț.]

16. Fructieră

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Modelată dintr-o pastă semifină, cu cioburi pisate în compoziție, de culoare gălbui-roșiatică. Cupa este adâncă și largă. Pe buză au fost modelate două tortițe perforate orizontal. Piciorul este relativ scurt și prezintă două perforații circulare. În exterior și parțial în interior cupa și partea de jos a piciorului a fost pictată cu spirale înfășurate și ove. Zona de sub cupă a piciorului, ca și buza interioară au fost pictate cu ove și bastoane. Motivele decorative rezervate din fondul alb sunt bordate cu negru, iar interspațiile sunt decorate cu roșu linear, ce creează impresia unei dantelării fine.
- D H = 390 mm , DM = 370 mm.
- E MIMIS, inv. 18129.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 117, nr. 242. [S. Ț.]

17. Cupă

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Vasul a fost modelat dintr-un lut semifin, de culoare gălbui-roșiatică, cu cioburi pisate în compoziție; angobă albă pe toată suprafața vasului. Cupa a fost pictată atât în interior cât și în exterior. În interior, pe fundul vasului sunt situate patru ove dispuse simetric, două câte

două; această zonă este delimitată de o bandă lată cruțată din fondul vasului. Jumătatea superioară a interiorului vasului este decorată cu spirale înfășurate și cu benzi decor ce apare și pe exteriorul cupei. În exterior, spre fund, după decorul cu spirale urmează două benzi, una albă și alta roșie. Motivele decorative sunt rezervate din fondul alb și bordate cu negru, iar interspațiul dintre ele este umplut cu roșu linear.

- D H = 230 mm, D = 230 mm.
- E MIMIS, inv. 18068.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 117, nr. 243. [S. Ț.]

18. Vas suport

- A Scânteia - Dealul Bodești, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Suportul a fost modelat dintr-o pastă semifină, de culoare roșiatică, acoperită în exterior cu angobă albă. Corpul suportului este cilindric, gol în interior cu două orificii circulare situate în partea sa superioară, simetric. Din dreptul unuia din orificii pornește o bandă albă, bordată cu negru, secționată de o linie de aceeași culoare, ce marchează corpul propriu-zis al suportului, decorat cu meandre stilizate. În exterior gura suportului este decorată cu benzi albe și roșii, iar în interior cu benzi circulare și ove. Motivele decorative, rezervate din fondul alb, sunt bordate cu negru, iar interspațiul este umplut cu culoare roșie.
- D H = 367 mm, D = 213 mm.
- E MIMIS, inv. 17269.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 122, nr. 260. [S. Ț.]

19. Vas suport

- A Scânteia - Dealul Bodești, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Vasul a fost modelat dintr-o pastă semifină, cu cioburi pisate în compoziție, de culoare gălbui roșiatică; angobă albă. Corpul suportului este cilindric, cu buza evazată și prezintă două perforații circulare dispuse simetric. Suportul are trei zone decorative. Prima este reprezentată de buză, decorată cu ove și motive unghiulare (în interior și exterior), separată de registrul următor printr-o bandă îngustă albă. Cea de a doua zonă decorativă, separată de următoarea prin altă bandă ceva mai lată, se remarcă prin două ove, îmbinate ca o fundiță, amplasate în partea de sus a orificiilor, în jurul cărora este organizat un decor stilizat, unghiular. Partea de jos a suportului este decorată cu meandre albe, subțiri, stilizate, bordate cu negru. Interspațiul este umplut cu roșu liniar.
- D H = 335 mm, D = 220 mm.
- E MIMIS, inv. 17952.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 122, nr. 262. [S. Ț.]

20. Vas cu corp sferic și picior înalt

- A Scânteia-Dealul Bodești, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Recipient modelat dintr-o pastă grosieră de culoare gălbuie. Vasul a avut probabil și capac. A fost pictat în întregime în exterior cu spirale înfășurate și altele foarte stilizate, realizate din bandă îngustă. Decorul este destul de slab conservat.
- D H = 630 mm, DG = 230 mm.
- E MIMIS, inv. 17291.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 87; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 82, 210. [S. Ț.]

21. Capac

- A Scânteia – Dealul Bodești, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină cu impurități în compoziție de culoare roșiatică. Capac în formă de clopot cu baza ușor evazată. O șanțuire delimitează corpul capacului de butonul propriu-zis. Pictat atât în interior, cât și în exterior. În interior este pictat cu benzi roșii și albe, iar buza este decorată și cu alveole. În exterior pictura este tricromă, organizată tectonic, în trei registre decorative. Buza este pictată cu bucăți de spirale înfășurate și ove, iar butonul cu motive liniare.
- D H = 160 mm, DM = 190 mm.
- E MIMIS, inv. 17268.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 93; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 81, 202. [S. Ț.]

22. Suport miniatural

- A Scânteia – Dealul Bodești, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină de culoare roșiatică. Baza și buza foarte evazate. Pictură tricromă: pe un fond alb-gălbui au fost trasate cu roșu alveole, înconjurate cu negru.
- D H = 60 mm, DM = 90 mm.
- E MIMIS, inv. 17272.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 117; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 81, 202. [S. Ț.]

23. Capac

- A Scânteia - Dealul Bodești, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină, cu unele impurități în compoziție, de culoare roșiatică. Capac de formă globulară, cu buza ușor evazată; butonul lipsește. La exterior, este pictat tricrom, cu spirale-cârlig, foarte stilizate, de culoare albă, delimitate cu negru. Spațiul rămas este umplut cu culoare roșie. În interior păstrează angoba alb-gălbuie.

- D H = 200 mm, D = 245 mm.
- E MIMIS, inv. 17276.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 118; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 81, 202. [S. Ț.]

24. Pahar

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină, cu unele impurități în compoziție; de culoare gălbui-roșiatică. Buza are o tortiță perforată orizontal. La exterior, vasul are două registre decorative, demarcate de o linie albă, delimitată cu negru. Registrul superior conține benzi oblice albe, bordate cu brun-negru, cu interspațiul umplut cu roșu liniar. Registrul inferior este decorat cu spații albe, bordate cu negru, ce alternează cu benzi roșii, mai subțiri.
- D H = 130 mm, DG = 92 mm.
- E MIMIS, inv. 17282.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 87; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 81, 202. [S. Ț.]

25. Cupă cu picior

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Modelat din pastă semifină, cu unele impurități în compoziție, de culoare gălbui-roșiatică. Cupa este largă și are buza ușor evazată; se sprijină pe un picior înalt, circular, cu baza evazată. Pe fondul vasului, doar la interiorul și exteriorul cupei, s-au pictat neîndemânatic motive spiralice cu culoare brună. Forma vasului, ca și pictura, indică influențe ale culturii Petrești.
- D H = 220 mm, DM = 160 mm.
- E MIMIS, inv. 17298.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 248; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 82, 202-203. [S. Ț.]

26. Vas suport

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Modelat dintr-o pastă semifină, cu impurități în compoziție. Corp cilindric, gol în interior, având două perforații circulare la partea superioară dispuse simetric. Decorul meandrat al corpului, pictat policrom, este împărțit în două zone, prin două benzi albe, delimitate cu negru. Pe buză sunt pictate cu alb, delimitat cu negru, ove, iar interspațiile au fost umplute cu lini roșii.
- D H = 475 mm, D = 220 mm.
- E MIMIS, inv. 17303
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 86; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 82, 203. [S. Ț.]

27. Amforă

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Modelată dintr-o pastă semifină, cu unele impurități în compoziție. Corpul este amplu rotunjit, pe zona diametrului maxim fiind plasate două toarte triunghiulare, perforate vertical. Gâtul este marcat de o ușoară șanțuire. Buza este ușor evazată spre exterior. Decorul, realizat prin bicromie (roșu și alb), este organizat în două registre, separate printr-o bandă albă. Gâtul vasului este pictat cu ove și perle foliacee roșii. Registrul central este pictat cu spirale înfășurate, roșii. Interspațiul dintre motive a fost apoi pictat cu culoare albă. În așezarea de la Scânteia foarte puține vase sunt pictate bicrom.
- D H = 370 mm, DG = 116 mm.
- E MIMIS, inv. 17304.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 92; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 83, 203. [S. Ț.]

28. Castron

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Modelat dintr-o pastă semifină, de culoare roșiatică. Pictat tricrom, atât în interior, cât și la exterior. Prezintă două registre decorative, separate printr-o bandă albă, delimitată cu negru-brun. În interior s-au folosit ca motive decorative ovele și cârligele. În exterior, partea superioară este pictată cu motive meandrice. Fundul vasului este pictat cu spirale înfășurate și ove.
- D H = 133 mm, DM = 233 mm.
- E MIMIS, inv. 17305.
- F Mantu, Țurcanu 1999, p. 89; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 83, 203. [S. Ț.]

29. Pythos cu reprezentarea cuplului divin

- A Scânteia - *Dealul Bodești*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Modelat dintr-o pastă grosieră, de culoare gălbui-roșiatică, cu cioburi pisate, mici concrețiuni de calcar și vegetale în compoziție; prezintă urme de ardere secundară. Corpul vasului este tronconic, cu gâtul îngustat și buza ușor evazată. Recipientul prezintă trei rânduri de toarte supraetajate, diferite ca mărime, cele din primele două șiruri sunt perforate orizontal, iar cele din ultimul șir, de dimensiuni mai mari, sunt perforate vertical. Gâtul vasului este demarcat de un șir de alveole adâncite, sub care urmează primul șir de toarte. În dreptul celui de al doilea șir de toarte, între două toarte mai distanțate, apar două reprezentări antropomorfe, modelate în relief, în poziție verticală. Spațiul de sub gâtul vasului și până la cel de al doilea șir de toarte este decorat cu barbotină orizontală, în timp ce în zona dintre al doilea și al treilea șir de toarte, barbotina este în formă de spirale. O spirală în relief, culcată, apare sub decorul cu alveole, pe partea opusă celor două reprezentări antropomorfe menționate. Gâtul vasului în exterior și vasul în întregime în interior păstrează urme de pictură cu roșu-

cărămiziu. Cele două reprezentări antropomorfe de pe *pythos* sunt diferite ca mărime și plasate la 188 mm distanță una de alta. Sunt modelate în mod realist, în aceeași manieră ca și statuetele fazei Cucuteni A. Personajul feminin (H = 155 mm) are capul mic, rotunjit, gâtul subțire, brațele schematizate, talia suplă, iar abdomenul plat. Picioarele se termină în vârf ascuțit. Al doilea personaj (H = 109 mm) are capul neindividualizat, dar corpul conține mai multe detalii anatomice. Trei pastile marchează sânii și ombilicul. Sexul masculin este redat plastic. Picioarele sunt desfăcute, modelate până mai jos de genunchi, marcați prin apăsarea lutului moale. La gât are o eșarfă, iar sub abdomen o centură, ambele modelate în relief și decorate cu incizii, ce indică probabil statutul social. Cele două reprezentări antropomorfe au fost interpretate ca redând cuplul divin, Marea Zeiță și partenerul ei, temă întâlnită și pe alte *pythosuri* de cult descoperite în alte așezări cucuteniene, tot de fază A fiind probabil legate de cultul fertilității și fecundității.

- D H = 860 mm, DM = 530 mm.
- E MIMIS, inv. 17265.
- F Mantu 1992, p. 307-316; Mantu, Dumitroaia 1997, p. 92; Monah 1997, p. 173-175, fig. 239, 240/1; Mantu, Țurcanu 1999, p. 103, nr. 180. [S. Ț.]

30. Vas bitronconic

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Vas modelat din pastă fină, cu gât înalt și corp bombat, cu diametrul gurii puțin mai mare decât baza; pe umăr cu proeminențe perforate. Trei registre decorative: decor pictat tricrom, pe fond alb, dispus în zona gâtului și a corpului vasului; zona dinspre fundul vasului păstrează angoba alb-gălbuie. O linie lată, neagră, trasă pe canelura de la baza gâtului, separă cele două registre pictate. Primul, al gâtului, ornat cu șase ove, a doua a corpului, pictată până la linia neagră de deasupra bazei. Tot registrul corpului este acoperit, începând de la maxima bombare, cu un șir de patru spirale, îmbrăcate prin volute cu multe spire, ce pornesc din același centru, dar în sens contrar.
- D H = 340 mm, DM = 376 mm, DB = 120 mm.
- E MJV, inv. 13802.
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 140, catalog 93; Alaiba 2007, p. 99, pl. 36. [C. L.]

31. Vas amforoidal

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină, de culoare roșiatică și acoperit cu angobă albă. Vasul amforoidal are sub gâtul înalt două toarte. Ornamentul este dispus în trei registre, cel din mijloc ocupă corpul vasului și este limitat, în zona gurii și a piciorului, de două benzi circulare albe, mărginite cu negru rezervate din fondul alb al vasului. Zona gâtului este decorată cu benzi oblice, întretăiate, iar piciorul este acoperit cu benzi albe și roșii, oblice, mărginite cu negru; interspațiul acoperit cu brun liniar.

- D H = 165 mm, DG = 70 mm, DB = 82 mm.
- E MJV, inv. 15858.
- F Maxim-Alaiba 1984, p. 109, fig. 18/2, 19/2. [C. L.]

32. Vas cu corp sferic și picior înalt

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă fină; finisat îngrijit și lustruit. Vas cu corp bombat prevăzut cu suport. Pe marginea gurii se succed trei motive cordiforme, legate între ele de scurte tangente iar pe picior ove alungite, mai ales la bază, conjugate cu alte spirale. Pe suport s-au pictat motive în Z, între elemente cu ligaturi.
- D H = 500 mm, DG = 170 mm, DB = 235 mm.
- E MJV, inv. 13803.
- F Alaiba 2007, p. 102, pl. 38/2. [C. L.]

33. Cupă cu picior

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Vasul a fost modelat din pastă fină, arsă oxidant și are gura cilindrică, corpul ușor bombat, pe umăr o proeminență perforată vertical și picior tronconic. Pictura, repartizată în trei registre, separate vertical de câte o linie neagră-ciocolatie, este formată pe gât, dintr-o rețea de linii oblice brun-negre aplicate pe fond alb. Pe corp s-au pictat tricrom ove tangente pe linii oblice. În zona diametrului maxim prezintă o proeminență perforată. Piciorul este pictat cu alb.
- D H = 145 mm, DM = 112 mm.
- E MJV, inv. 15836.
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 142, catalog 97; Maxim-Alaiba 1984, p. 110, fig. 20/1a, 21/1; Alaiba 2007, p. 85, pl. 1. [C. L.]

34. Cupă cu picior

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant; gura cilindrică, corpul ușor bombat, pe umăr o proeminență perforată vertical și picior tronconic. Vasul a fost pictat în trei registre, acestea fiind despărțite, pe orizontală, de câte o linie neagră. Pe corp au fost pictate ove separate prin tangente. Piciorul cupei și zona de deasupra păstrează angoba alb-gălbui. Interspațiile acoperite cu roșu liniar.
- D H = 160 mm, DM = 110 mm.
- E MJV, inv. 15862.
- F Maxim-Alaiba 1984, p. 110, fig. 20/2, 21/2; Alaiba 2007, p. 85, pl. 2. [C. L.]

35. Cupă cu picior

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant; gura cilindrică, corpul ușor bombat, pe umăr o proeminență perforată vertical și picior tronconic. Pictată tricrom. Au fost desenate linii dispuse în diagonală pe corpul vasului. Liniile au fost trasate pe fond alb și sunt bordate de benzi brune.
- D H = 155 mm, DG = 73 mm, DB = 62 mm.
- E MJV, inv. 15835.
- F Maxim-Alaiba 1984, fig. 24/2. [C. L.]

36. Strachină miniaturală

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Realizată din pastă semifină cu cioburi pisate în compoziție, de culoare gălbui-roșiatică. Are formă tronconică și este prevăzută cu o proeminență alungită perforată vertical. Pictată cu benzi albe pozitive.
- D H = 71 mm; D = 146 mm, DB = 59 mm.
- E MJV, inv. 16360.
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 138, 199, nr. 83; Alaiba 2007, p. 85, pl. 24/1, 1a. [C. L.]

37. Cupă

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Realizat din pastă fină, cu cioburi pisate în compoziție, culoare roșiatică. Decorul este divizat în două registre, printr-o linie albă și constă în spirale înfășurate. Interspațiul pictat cu roșu.
- D H = 163 mm, D = 156 mm.
- E MJV, inv. 16243.
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 138, 199, catalog nr. 84. [C. L.]

38. Bol

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină și ars oxidant. Este decorat, prin pictare bicromă, cu un motiv de hașuri cu negru pe fondul alb, decor ce acoperă în mare parte exteriorul. Pe calota circulară a părții de jos a vasului s-au trasat două-trei elipse alungite, ce închid câte două ove. Prezintă pe diametrul maxim o alveolă perforată vertical.

- D H = 58 mm, D = 79 mm.
- E MJV, inv. 16249.
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 203; Alaiba 2007, p. 83, pl. 21. [C. L.]

39. Bol

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină și ars oxidant. Este decorat, prin pictare bicromă, cu un motiv de hașuri cu negru pe fondul alb, decor ce acoperă în mare parte exteriorul. Pe calota circulară a părții de jos a vasului s-au trasat două-trei elipse alungite, ce închid câte două ove.
- D H = 55 mm, D = 62 mm.
- E MJV, inv. 16248.
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 202; Alaiba 2007, p. 83, pl. 21. [C. L.]

40. Bol

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină și ars oxidant. Este decorat, prin pictare bicromă, cu un motiv de hașuri cu negru pe fondul alb, decor ce acoperă în mare parte exteriorul. Pe calota circulară a părții de jos a vasului s-au trasat două-trei elipse alungite, ce închid câte două ove.
- D H = 46 mm, D = 55 mm.
- E MJV, inv. 16246.
- F Alaiba 2007, p. 83, pl. 21. [C. L.]

41. Bol

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină și ars oxidant. Este decorat, prin pictare bicromă, cu un motiv de hașuri cu negru pe fondul alb, decor ce acoperă în mare parte exteriorul. Pe calota circulară a părții de jos a vasului s-au trasat două-trei elipse alungite, ce închid câte două ove.
- D H = 46 mm, D = 55 mm.
- E MJV, inv. 16250.
- F Alaiba 2007, p. 83, pl. 21. [C. L.]

42. Bol

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină și ars oxidant. Este decorat, prin pictare bicromă, cu un motiv de hașuri cu negru pe fondul alb, decor ce acoperă în mare parte exteriorul. Pe calota circulară a

părții de jos a vasului s-au trasat două-trei elipse alungite, ce închid câte două ove. Prezintă pe diametrul maxim o alveolă perforată vertical.

- D H = 50 mm, D = 56 mm.
- E MJV, inv. 16247.
- F Alaiba 2007, p. 83, pl. 21. [C. L.]

43. Bol.

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină și ars oxidant. Este decorat, prin pictare bicromă, cu un motiv de hașuri cu negru pe fondul alb, decor ce acoperă în mare parte exteriorul. Pe calota circulară a părții de jos a vasului s-au trasat două-trei elipse alungite, ce închid câte două ove.
- D H = 55 mm, D = 50 mm.
- E MJV, inv. 16245.
- F Alaiba 2007, p. 83, pl. 21. [C. L.]

44. Cupă

- A Dumești – *Între Pâraie*, jud. Vaslui, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Realizată din pastă fină; pictată în interior și în exterior. Decorul este împărțit în două registre: gâtul este decorat cu alveole și semiove, corpul vasului conține spirale înfășurate.
- D H = 97 mm, D = 100 mm.
- E MJV, inv. 16358.
- F Maxim-Alaiba 1984, fig. 18/1-2; Mantu, Dumitroaia 1997, p. 142, nr. 99. [C. L.]

45. Fructieră

- A Bulboci, raionul Soroca, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă cu impurități în compoziție, arsă oxidant. Strachină adâncă, cu picior cilindric. Strachina are forma tronconică, cu pereții rotunjiți și buza evazată. Suportul are două orificii ovale, diametral opuse, deasupra cărora sunt amplasate două tortițe sugerând brațele umane. Decorul, pictat tricrom, este realizat pe fond roșiatic din benzi albe, mărginite cu negru, având o linie mediană roșie. Suprafața interioară a strachinii este pictată cu semi-ove, volute și benzi scurte. La exterior, decorul se împarte tectonic prin benzi orizontale late în două registre, cel inferior fiind împărțit în două metope. Ornamentul ambelor registre este compus din benzi arcuite, formând semi-ove, rezervate din fond, benzi verticale, orizontale și oblice.
- D H = 220 mm, D = 210 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-11.
- F Bodean, Borzic, Bicbaiev 2004, p. 147-149; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 141, 246-247. [V. B.]

46. Vas suport

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă fină cu impurități în compoziție. Pictat tricrom cu motive meandrice separate în două registre verticale de două benzi albe bordate cu negru. Cupa vasului este pictată atât în interior cât și la exterior cu benzi semicirculare. Motivele decorative de culoare alb-gălbui sunt cruțate din fondul vasului. Ele au fost bordate cu negru. Interspațiile sunt pictate cu roșu.
- D H = 284 mm, D = 118 mm.
- E MIMIS, inv. 561.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alli* 1999, p. 201, fig. 264/2. [S. Ț.]

47. Strachină-capac

- A Cuconeștii Vechi I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant. Are baza plată, calota tronconică cu pereții ușor proeminenți, buza larg evazată; pe corp are două urechiușe perforate. Decorul este format din linii incizate și alveole mici care acoperă toată suprafața vasului, excepție făcând fundul. Decorul formează trei registre despărțite prin benzi orizontale. Cel de pe buză este format din trei rânduri mici de alveole ovale, cel din mijloc – din linii paralele oblice completate cu alveole, iar cel inferior din trei grupuri de linii scurte. Fundul capacului, la fel ca și suprafața dintre liniile adâncite și alveole, este pictată cu roșu.
- D H = 110 mm, D = 240 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-1.
- F Inedit. [V. B.]

48. Capac

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă semifină cu cioburi pisate în compoziție. Capac în formă de clopot prevăzut cu două proeminențe perforate vertical; buza ușor evazată. Pictat tricrom cu motive spiralo-meandrice. Motivele decorative sunt cruțate din fondul vasului (angoba alb-gălbui) și sunt bordate cu negru. Interspațiile sunt umplute cu roșu. Butonul este decorat cu patru benzi scurte roșii, bordate cu negru, pe fond alb-gălbui.
- D H = 106 mm, D = 172 mm.
- E MIMIS, inv. 562.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alli* 1999. [S. Ț.]

49. Cupă

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Cupă cu două tortițe situate sub buză, perforate orizontal. Vasul este pictat tricrom atât în interior cât și în exterior. La exterior decorul constă din motive spiralice și ove. În interior corpul vasului este decorat cu benzi concentrice iar pe buză sunt realizate benzi paralele, verticale. Motivele decorative sunt realizate cu alb, bordate cu negru. Interspațiile sunt umplute cu roșu.
- D H = 150 mm, D = 167 mm.
- E MIMIS, inv. 567.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alli* 1999. [S. Ț.]

50. Căuș

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Vas semisferic cu o toartă plată, aplicată orizontal. Pictat tricrom cu motive spiralice la interior și cu o bandă în spirală la exterior. Motivele decorative sunt realizate cu roșu, pe fond alb, bordate cu negru.
- D H = 75 mm, D = 125 mm.
- E MIMIS, inv. 581.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alli* 1999. [S. Ț.]

51. Căuș

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Căuș semisferic cu o tortiță plată, triunghiulară la capăt. Pictat tricrom, pe interior și exterior, cu ove.
- D H = 43 mm, DM = 90 mm.
- E MIMIS, inv. 580
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 417, fig. 308/1; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 80, 202. [S. Ț.]

52. Vas tronconic cu gât înalt

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină de culoare gălbui-cenușie; ars secundar. Corpul vasului este tronconic, rotunjit pe diametrul maxim; gâtul cilindric, ușor tronconic, cu buza ușor evazată. Pe diametrul maxim este plasată o proeminență perforată. Decor incizat cu motive spiralice și ove.

- D H = 210 mm, DM = 280 mm.
- E MIMIS, inv. 549.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 277-284, fig. 177/3; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 79, 201. [S. Ț.]

53. Vas bitronconic cu gura largă

- A Trușești - *Țuguieta*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă semifină cu cioburi pisate și mici concrețiuni calcaroase în compoziție, de culoare roșiatică, netezită superficial; angobă albă. În interiorul vasului, buza este decorată cu linii albe rezervate din angobă, ce alternează cu altele roșii. Exteriorul are mai multe registre decorative: buza: jumătăți de ove și linii oblice; gâtul: demarcat de corp printr-o bandă albă, cu trei linii subțiri; corpul prezintă decorul cel mai amplu, cu meandre albe rezervate din angobă, bordate cu brun; interspațiul marcat de linii roșii. O altă bandă albă, bordată de linii brune încheie ultimul registru decorativ.
- D H = 177 mm, DG = 120 mm, DB = 77 mm.
- E MIMIS, inv. 563.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 335, fig. 223/2. [S. Ț.]

54. Cupă

- A Trușești - *Țuguieta*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină arsă oxidant. Are modelate, pe diametrul maxim, două urechiușe perforate vertical. Decorat cu motive spiralice canelate, având în interspații grupuri de câte patru puncte adâncite.
- D H = 178 mm, DG = 158 mm, DM = 205 mm, DB = 68 mm.
- E MIMIS, inv. 555.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 277, fig. 172/2; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 79, 201. [S. Ț.]

55. Vas binoclu

- A Trușești - *Țuguieta*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă semifină arsă oxidant. Vas binoclu, cu două benzi de legătură a suporturilor: cea mediană este plasată vertical, având o creastă la mijloc; cea superioară, plasată orizontal, este arcuită. Decorat cu motive spiralice incizate pe corp și la interiorul cupelor.
- D H = 190 mm, DM = 135 mm, l = 245 mm.
- E MIMIS, inv. 569.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 303, fig. 195/5; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 80, 201. [S. Ț.]

56. Capac

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Capac în formă de clopot, cu buza ușor evazată. Prezintă două tortițe perforate vertical. Decor tricrom, cu motive spiralice, cruțate din fondul alb-gălbui al vasului, delimitate cu negru. Interspațiile umplute cu roșu. Pe mijlocul motivelor decorative albe este trasată o linie roșie. Butonul este decorat cu o bandă albă, cruțată din fondul vasului.
- D H = 76 mm, DM = 108 mm.
- E MIMIS, inv. 574.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 395; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 80, 201. [S. Ț.]

57. Vas piriform

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Vas întreg, cu două mici tortițe perforate vertical situate pe diametrul maxim. Decorul tricrom este organizat în trei registre decorative. Motivele decorative, cruțate din fondul alb-gălbui al vasului, sunt delimitate cu negru, iar interspațiile sunt pictate cu roșu liniar. Primul registru decorativ, constând în ove și semiove, este situat pe gâtul vasului. Registrul central (corpul vasului) este decorat cu motive spiralice, fiind separat de celelalte două de o bandă albă, mărginită cu negru. Zona fundului vasului păstrează angoba alb-gălbui.
- D H = 323 mm, DG = 198 mm, DM = 412 mm.
- E MIMIS, inv. 21907.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 328-331; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 81, 202. [S. Ț.]

58. Vas cu gât înalt

- A Duruitoarea, raionul Râșcani, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are corpul bombat, gâtul înalt cu buza evazată. Deasupra corpului este modelată o urechiușă perforată orizontal. Buza, atât în interior cât și exterior, este pictată cu roșu. Decorul exterior prezintă două registre: pe gât sunt pictate trei fâșii late orizontale realizate cu roșu iar pe corp este figurat un brâu din șase motive circulare cu "ochi" în interior, mărginite cu fâșii orizontale; fundul este decorat cu un cerc.
- D H = 165 mm, D = 120 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-5.
- F Inedit. [V. B.]

59. Vas binoclu

- A Cuconeștii Vechi I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.

- C Modelat din pastă fină, arșă oxidant. Piesă realizată prin unirea a două vase suport (cu corpul cilindric gol în interior și pâlnii conice) prin intermediul a trei punți (cea superioară și cea inferioară reprezentând benzi late plat – convexe, iar cea din mijloc – o bandă verticală în formă de triunghi cu vârful orientat în sus). Decorul este format din linii incizate și mici alveole și acoperă suprafața interioară a pâlniilor, partea superioară a punților și toată suprafața exterioară a pâlniilor și a corpului vasului pe care formează trei registre. Este completat cu spirale, semiove și zig-zag-uri. Liniile adâncite și alveolele sunt umplute cu alb, iar zonele dintre acestea cu roșu.
- D H = 190 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-2.
- F Inedit. [V. B.]

60. Vas bitronconic cu gură largă

- A Cuconeștii Vechi I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină, arșă oxidant. Aspectul general al corpului este sfero-tronconic, buza scurtă, slab evazată. Decorul este realizat prin caneluri medii și înguste spiraliforme ce formează un singur registru. Canelurile sunt pictate cu alb iar spațiile umplute cu roșu.
- D H = 210 mm, D = 250 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-3.
- F Inedit. [V. B.]

61. Amforă

- A Cuconeștii Vechi I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă cu cioburi pisate, arșă oxidant, culoare alb-gălbuie. Corp bitronconic, gât înalt tronconic; la baza umărului, două toarte-mânere, ridicate la capete și perforate vertical. Ornament realizat cu linii incizate și mici alveole; organizat în două registre, dispuse pe gât și pe corp, despărțite prin benzi late rezervate. În ambele registre, compozițiile au caracter spiralic. Forma toartelor imprimă vasului un caracter antropomorf, sugerând imaginea unei orante, cu mâinile ridicate.
- D H = 320 mm, DM = 290 mm
- E MNAIM, inv. FB-27712-13.
- F Marchevici 1985, p.153, foto 56; Marchevici 1997, p. 89, fig. 6/2; Sorochin 2002, fig. 73/5; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 141, 247. [V. B.]

62. Vas antropomorf

- A Duruitoarea Veche I, raionul Râșcani, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă fină, arșă oxidant. Imită partea mediană a două trupuri feminine, lipite spate la spate.

Gât vertical, cu două tortițe, perforate orizontal, imitând mâinile. Corp ușor bombat, redând șoldurile feminine, separarea coapselor făcându-se, pe ambele părți ale vasului, prin șanțuri verticale. Pictat cu roșu pe fond alb. Buza și gâtul sunt pictate în interior cu fâșii roșii, verticale și oblice. La exterior, decorul constă dintr-un brâu din benzi verticale late sub buză, apoi benzi arcuite, formând unghiuri în dreptul șanțurilor dintre fese, spirale culcate, în formă de S, cu capete răsucite în zona șoldurilor.

- D H = 200 mm, D = 162 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-15.
- F Marchevis 1985, p. 153, foto 64; Sorochin, Borzic 2001, 131, fig. 7/3; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 151, 254. [V. B.]

63. Vas antropomorf

- A Duruitoarea, raionul Râșcani, Republica Moldova.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant, pictat cu roșu. Imită partea mediană a două femei lipite spate la spate. Are buza largă, gâtul înalt, tronconic, dotat cu două toarte – urechiusă reprezentând mâinile. Partea inferioară este bombată și redă șoldurile proeminente. Gâtul este pictat în interior cu benzi verticale de culoare roșie. La exterior decorul constă din două metope umplute cu linii oblice spiraliforme.
- D H = 250 mm, D = 210 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-4.
- F Inedit. [V. B.]

64. Placă antropomorfă în formă de orantă

- A Trușești - Țuguieța, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Piesă realizată din pastă grosieră cu multă pleavă în compoziție, de culoare gălbui-roșiatică. Reprezintă un personaj în poziție de orantă. A fost descoperită în partea de nord-vest a locuinței XL; a fost probabil fixată pe perete, cu spatele spre vest. Prezența ei indică construcția respectivă drept un sanctuar.
- D H = 740 mm, l = 700 mm, G partea superioară = 40 mm, la bază între 50-70 mm.
- E MIMIS, inv. 557.
- F Höckmann 1987, p. 93; Gimbutas 1989, p. 150, fig. 233; Gimbutas 1991, p. 328; Monah 1997, p. 38, fig. 9/4. Petrescu-Dîmbovița et alii 1999, p. 526, fig. 372/2 [S. Ț.]

65. Placă antropomorfă plată

- A Trușești - Țuguieța, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A – Tripolie B I.
- C Pastă grosieră, cu cioburi pisate, vegetale tocate și mici concrețiuni calcaroase în compoziție, de culoare roșiatică. Piesa reprezintă partea de jos a unei reprezentări probabil umane. Pe

zona abdomenului se observă un decor incizat din spirale înfășurate și meandre, ce apare frecvent pe statuetele antropomorfe ale fazei Cucuteni A. Partea de jos, cu șoldurile ample și picioarele desfăcute, prezintă o bordură, decorată cu mici caneluri; zona pe care o demarchează este decorată cu caneluri mai largi dispuse în semicercuri concentrice. Această placă a fost interpretată de M. Gimbutas drept o reprezentare a zeiței pasăre. Alți autori au interpretat decorul de pe placă drept drapajul unei rochii de ceremonie. Piesa a fost probabil amplasată pe un postament aflat pe latura de sud a locuinței XXXVIII.

- D H = 555 mm, l = 342 mm.
- E MIMIS, inv. 558.
- F Dumitrescu 1979, p. 105, fig. 167; Gimbutas 1987, p. 106; Mantu, Dumitroaia 1997, p. 210, nr. 122; Monah 1997, p. 38, fig. 9/6; Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 88, 526, fig. 372/1. [S. Ț.]

66. Statuetă antropomorfă (feminină)

- A Trușești, *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină de culoare gălbui-roșiatică. Piesă fragmentară (îi lipsește partea superioară a bustului și capul). Realizată în manieră tipică a statuetelor fazei A, în poziție semișezândă. Decorată cu incizii. Extremitățile picioarelor se termină într-un gen de talpă circulară, ușor concavă. Păstrează, fragmentar, un brâu aplicat, decorat cu incizii. Picioarele sunt legate cu o reprezentare similară, păstrată fragmentar.
- D H = 94 mm, l = 34 mm.
- E MIMIS, inv. 21906.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 122, 236-237. [S. Ț.]

67. Pintaderă

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă oxidantă. Formă circulară, cu mâner trapezoidal, perforat. Ornamente spiralice în relief.
- D D = 80 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

68. Pintaderă

- A Poduri – *Dealul Ghindaru*, jud. Bacău, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, arsă în atmosferă reducătoare. Formă circulară, cu mâner conic, perforat. Ornamente spiralice în relief.

- D D = 65 mm
- E CERD, FCM III.
- F Inedit. [F. A. T.]

69. Statuetă antropomorfă (feminină)

- A Ruginoasa – Dealul Drăghici, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Pastă fină, de culoare roșiatic-gălbuie. Fragmentară; îi lipsește capul. Realizată în maniera specifică a statuetelor feminine din Cucuteni A, în poziție verticală. Decorată cu incizii unghiulare și spiralice pe tot corpul. La gât are incizat un pandantiv. Păstrează parțial, în jurul coapselor, un brâu punctat.
- D H = 180 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Chirica, Văleanu 2008, p. 89-96, fig. 50. [F. A. T.]

70. Fragment de vas cu protomă antropomorfă

- A Ruginoasa – Dealul Drăghici, jud. Iași, România.
- B Cucuteni A - Tripolie B I.
- C Fragment ceramic decorat cu pictură tricromă pe ambele suprafețe, cu o protomă antropomorfă în relief. Nas drept (străpuns orizontal), cu arcadele sprâncenelor largi și net evidențiate, pictate cu roșu. Se păstrează doar ochiul stâng. Orbita oculară apare ca un spațiu circular, de culoare alb-gălbuie, prezervat din angoba vasului. În mijlocul acestui spațiu a fost aplicată o pastilă pictată cu roșu (irisul sau globul ocular?). O linie circulară brun-roșcată - situată în spațiul dintre pastilă și arcadă - accentuează zona oculară. De la baza arcadei orbitale pleacă un corn de bovidu, ușor arcuit și înălțat până la partea superioară a sprâncenei. Reprezentarea antropomorfă a fost modelată simetric. Din partea dreaptă se păstrează doar foarte puțin din spațiul orbitei.
- D L = 200 mm, l = 130 mm.
- E CERD, FCM III.
- F Chirica, Văleanu 2008, p.124-125, fig. 66/1. [S. T.]

71. Amforă antropomorfă cu capac

- A Rădulenii Vechi II, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C *Amfora*. Pastă fină, arsă oxidant. Prezintă corpul stilizat al unei zeițe cu două imagini contopite, având capul reprezentat pe capac. Gât scurt, cu gura îngustă; prag pentru amplasarea capacului. Corp piriform, dublu etajat, cu câte două tortițe, diametral opuse și perforate vertical; cele de sus sugerează mâinile. Decorul vasului, pictat cu negru pe fond albicios, este realizat prin benzi spiralice și motive anexe rezervate, conturate cu negru, ca și prin hașurarea spațiilor rezervate. Este organizat în două registre. Cel inferior este format

din spirală fugătoare, semi-ove și semicercuri. Registrul superior comportă, în centru, două motive cordiforme (dispuse în spațiile dintre tortițe), realizate prin joncțiunea simetrică a două bucle, tangente; decorul e completat cu ove, semi-ove și motive foliacee. Motivul cordiform sugerează sâni plini ale zeițăii, protejați de două mâni sau de doi șerpi. *Capacul*. Pastă fină, arsă oxidant. Constituie un tot unitar cu amfora. Are buza evazată, calota emisferică, cu prag, cu tortițe perforate, dispuse simetric. Decorul, pictat cu negru pe fond alb, e mărginit - în zona calotei rotunde a capacului - de o bandă circulară și este realizat prin benzi spiralice și motive anexe rezervate; este similar, în detalii, decorului registrului superior al amforei, conținând aceleași două motive cordiforme, amplasate exact deasupra celor de pe amforă și orientate cu partea ascuțită în jos. Forma și ornamentul capacului sugerează capul cu două fețe ale zeițăii, ovele motivelor cordiforme indicând ochii, iar unghiurile cu motive foliacee rezervate – nasul (sau ciocul?).

- D H = 480 mm, DM = 345 mm; H = 120 mm, DM = 150 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27712-17, FB-27712-18.
- F Marchevici 1985, p. 153, foto 60; Marchevici 1989, p. 23-36, fig. 2/1; Marchevici 1994, p. 133, fig. 5/3; Monah 1997, fig. 250/1; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 142, 247. [V. B.]

72. Amforă

- A Rădulenii Vechi II, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie BII.
- C Lucrată din pastă fină, arsă oxidant, de culoare cărămidă. Formă bitronconică cu zona mediană rotunjită, buza evazată, două toarte în bandă verticală pe umeri. Angobă alb-gălbuie. Decorul constă din spirale culcate, îmbucate, ove, cercuri și triunghiuri. Motivele decorative au fost cruțate din fondul vasului și bordate cu negru. Interspațiile umplute cu roșu.
- D H = 422 mm, DM = 330 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27777-86.
- F Inedit. [V. B.]

73. Crater

- A Băiceni - *Dâmbul Morii*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni AB - Tripolie B II.
- C Pastă semifină cu impurități în compoziție. Buza ușor răsfrântă, gât înalt, corp sferic; o tortiță perforată orizontal. Pe corpul vasului este figurat un decor tectonic (în stil β_1) în două registre, despărțite de o linie albă. Motivul decorativ este spirala volută. Este pictat și în interior, în zona gâtului, tot cu motive spiralice. Motivele decorative sunt realizate cu brun pe fond alb-gălbui.
- D H = 276 mm, DM = 255 mm
- E MIMIS, inv. 603
- F Mantu, Dumitroaia 1997, p. 213-214, nr. 138; Dinu 2006, p. 35, fig. 6/3; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 99, 211. [S. T.]

74. Strachină

- A Rădulenii Vechi II, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant. Formă tronconică cu buza ușor evazată. Pictată cu roșu-brun, decorul este aplicat atât pe exteriorul vasului cât și în interiorul acestuia și constă din spirale îmbucate, semiove, motive foliacee realizate cu roșu și bordate cu negru.
- D H = 120 mm, D = 242 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-6.
- F Inedit. [V. B.]

75. Cupă

- A Rădulenii Vechi II, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant. Corp semisferic cu o urechiușă perforată orizontal. Gâtul relativ înalt și larg. Pictată la interior cu două benzi oblice cu capetele ascuțite realizate cu roșu bordat cu negru. Decorul exterior, realizat în aceeași tehnică, conține două registre despărțite de o bandă orizontală. Ambele sunt compuse din arcuri, ove și semiove negative de culoare roșu-bej, conturate cu negru; interspațiile de formă triunghiulară sunt umplute cu roșu-brun.
- D H = 90 mm, D = 130 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-7.
- F Inedit. [V. B.]

76. Vas piriform

- A Rădoia V, raionul Sângerei, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictura este realizată cu negru pe fond roșiatic. Decorul constă dintr-un singur registru, larg, compus din spirale negative. Spațiile libere sunt hașurate.
- D H = 178 mm, D = 258 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-8.
- F Inedit. [V. B.]

77. Vas trinoclu

- A Florești V, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Constituit din trei vase suport, fiecare dintre acestea având corpul cilindric cu pereții ușor convecși și trei pâlnii la bază și în partea superioară, legate sus și jos de o punte centrală. Decorat cu motive foliacee, „ochi” și benzi orizontale

formate din mai multe linii, realizate cu negru ciocolatiu, slab conservate.

- D H = 240 mm.
- E MNAIM, inv. FB-22017-1.
- F Inedit. [V. B.]

78. Strachină

- A Florești V, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant. Pictată cu negru pe fond roșu. În interior decorul constă din motive serpentiforme și două perle (pe pereții vasului) în care se încadrează câte două puncte negre despărțite printr-o linie. La exterior este decorată cu o spirală care împarte, practic, suprafața vasului în două metope. În fiecare metopă sunt amplasate câte două motive serpentiforme separate prin trei linii negre paralele spiralate.
- D H = 100 mm, D = 280 mm.
- E MNAIM, nr. inv. FB-22017-2.
- F Inedit. [V. B.]

79. Vas sferic cu gât înalt

- A Iabloana I, raionul Glodeni, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictat cu roșu și negru pe fond galben-crem. Un registru decorativ este amplasat pe corpul vasului și constă din motive spiralice cruțate și încadrate cu negru precum și din semiove. Suprafața gâtului este decorată cu două benzi compuse din linii roșii ce încadrează o linie neagră. Pe linia de trecere de la corpul vasului la gât sunt amplasate două urechiușe perforate orizontal.
- D H = 220 mm, D = 120 mm.
- E MNAIM, inv. FB-15745-387.
- F Inedit. [V. B.]

80. Vas sferic cu gura largă

- A Iabloana I, raionul Glodeni, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. La baza gâtului sunt amplasate două tortițe perforate orizontal. Pictat cu roșu și negru pe fond galben-cărmiziu. O bandă din linii roșii hașurate bordate cu negru împarte suprafața vasului în două registre. Partea superioară este pictată cu semiove negre ce încadrează linii roșii; aceleași motive pot fi urmărite și pe corpul vasului; zona bazei vasului păstrează angoba galben-cărmizie.
- D H = 160 mm, D = 160 mm.
- E MNAIM nr. inv. FB-15745-249.
- F Inedit. [V. B.]

81. Capac

- A Iabloana I, raionul Glodeni, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are forma apropiată de cea de coif suedez cu calota sferică și buza răsfrântă și un buton slab evidențiat. Pe corp, pe diametrul maxim, sunt plasate două tortițe perforate vertical. Pictat cu roșu și negru-ciocolatiu pe fond crem. Calota este decorată cu două linii negre curbe dispuse opus care încadrează lini roșii mai subțiri. Corpul este decorat cu semiove pictate cu negru ce încadrează un cerc cruțat. Buza capacului este decorată cu benzi arcuite formate din linii roșii hașurate încadrate de linii-chenar negre.
- D H = 110 mm, D = 160 mm.
- E MNAIM, inv. FB-15745-21.
- F Inedit. [V. B.]

82. Statuetă antropomorfă (feminină)

- A Iabloana I, raionul Glodeni, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Statuetă fragmentară; lipsesc capul și extremitățile picioarelor. Modelată din pastă fină, arsă oxidant. Pictată cu negru. Decorul redă elemente de vestimentație precum și detalii anatomice (abdomen evidențiat, perforat vertical, triunghi pubian). Decorul constă din linii, hașuri și spirale amplasate pe toată suprafața statuei. Abdomenul este decorat cu cercuri concentrice, umerii cu linii care se întretaie și formează romburi (atât pe fața cât și pe spatele figurinei). Umerii, șoldurile și zona dintre genunchi prezintă perforații ce străbat corpul piesei.
- D H = 135 mm.
- E MNAIM, inv. FB-15745-456.
- F Inedit. [V. B.]

83. Statuetă antropomorfă (masculină)

- A Iabloana I, raionul Glodeni, Republica Moldova.
- B Cucuteni AB – Tripolie B II.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Bărbat în picioare, corp zvelt, picioare puternice, modelate separat. Capul lipsă a fost completat după analogii, cu formă discoidală și doi lobi, separați de o carenă mediană; ochii redați prin orificii rotunde. Abdomen și fese proeminente, sexul marcat plastic, genunchii modelați realist, labele picioarelor indicate schematic. Torsul este ornamentat cu eșarfă în relief, în diagonală peste umărul drept și prinsă de centura care înconjoară talia. Pe piciorul stâng, înnodată sub genunchi, este redată o altă eșarfă, capetele ei atârând oblic.
- D H = 173 mm, l = 38 mm.

- E MNAIM, inv. FB-27712-20.
 F Marchevici 1985, p. 153, foto 64; Sorochin, Borziac 2001, p. 131, fig. 7/3; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 152, 254-255. [V. B.]

84. Vas antropomorf de tip amforă

- A Așezarea Vărvăreuca VIII, raionul Florești, Republica Moldova.
 B Cucuteni B – Tripolie C I.
 C Pastă fină, arsă oxidant. Are buză scurtă, rășfrântă, corpul bitronconic, cu umărul rotunjit; deasupra curburii maxime are toarte, perforate orizontal. Pictată cu negru și roșu pe fondul cu nuanțe de la portocaliu la crem-gălbui. În interior, buza e decorată cu festoane negre. La exterior, decorul este desfășurat într-un registru larg, delimitat pe gât cu o bandă liniară, iar sub diametrul maxim cu o linie. Compoziția ornamentală include mai multe elemente, fiecare cu statut de semn-simbol. Partea superioară, pe umăr, în jurul gâtului, este decorată cu patru benzi arcuite, orientate astfel încât două colțuri vin deasupra toartelor. În partea inferioară sunt amplasate patru motive, în formă de triunghiuri isoscele, cu vârfurile situate față în față cu colțurile benzilor arcuite. De o parte și alta a mânerelor, sunt amplasate așa-numitele „Augenmotive” (motive-ochi), în formă de discuri, formate dintr-o bandă liniară circulară și având fiecare în interior două segmente negre, diametral opuse. Discurile sunt înconjurate cu semi-cercuri din benzi roșii, cu puncte negre pe margine. Pe ansamblu, forma și ornamentul amforei par să redea capul cu două sau patru fețe ale unei ființe antropomorfe sau zoo-antropomorfe. Structura ornamentului, bazată pe un sistem de opoziții, ca și caracterul motivelor, permit să o considerăm ca reprezentând un model specific al Cosmosului mitic al cucutenienilor, cu redarea geometrizată a structurii spațiale și temporale a acestuia, cu cele patru direcții cardinale; a Cerului cu patru colțuri (benzile arcuite din jurul gâtului), a Pământului (motivele triunghiulare, în opoziție cu colțurile benzilor), a ochilor Cosmosului, antro-po- sau zoo-antropomorfizat, redați ca Luna în diferite faze (discurile și semicercurile aferente).
 D H = 290 mm, DM = 255 mm.
 E MNAIM, inv. FB-27712-24.
 F Marchevici 1981, p. 119; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 145, 248-249. [V. B.]

85. Pahar

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
 B Cucuteni B – Tripolie C I.
 C Pahar bitronconic pictat la partea superioară cu motive spiralice orizontale în „S” încadrate de o dungă neagră în partea inferioară și de o bandă de patru linii roșii în partea superioară; la exterior buza vasului este pictată cu o bandă neagră care se continuă pe câțiva milimetri și în interior. Pastă fină.
 D H = 94 mm, DM = 95 mm.
 E MIMIS, inv. 695.
 F Inedit. [S. Ț.]

86. Farfurie

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, județul Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă semifină cu cioburi pisate în compoziție, de culoare roșiatică, angobă roșie. În interiorul farfuriei, pe angoba roșie, s-au pictat motive decorative cu brun și alb (stilul ε și ξ). Farfuria este decorată cu un trifoi cu patru frunze (culoare brună), ce împarte spațiul în patru zone. Fiecare frunză este împărțită din nou în patru cu alte linii brune. În interiorul fiecărui spațiu delimitat s-au pictat mici arcuri de cerc formate tot din trei linii. Motivele decorative sunt bordate cu mici puncte albe, motiv ce apare și pe linia brună ce demarchează buza farfuriei.
- D H = 75 mm, D = 295 mm.
- E MIMIS, inv. 699.
- F Dinu 1957, p. 166, fig. 4/3; Mantu, Dumitroaia 1997, p. 236, nr. 246. [S. Ț.]

87. Capac

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Piesă semisferică cu buza ușor evazată. Pictat în stil ε, cu capete de spirale și cercuri concentrice. Marginea piesei este pictată cu semiove.
- D H = 75 mm, DM = 190 mm.
- E MIMIS, inv. 663.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 214-215. [S. Ț.]

88. Vas bitronconic

- A Iași - *Sf. Nicolae Domnesc*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas bitronconic cu partea superioară ușor bombată și cu buza ușor răsfrântă. Prezintă un singur registru decorativ situat pe umărul vasului. Decorul este realizat cu negru-brun pe fond alb-gălbui în stil ε. Este prezentă simbolistica numărului patru (patru cercuri concentrice) și un motiv în formă de șarpe.
- D H = 325 mm, DM = 248 mm.
- E MIMIS, inv. 5583.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 103, 214. [S. Ț.]

89. Vas bitronconic

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas miniatural, bitronconic, cu gâtul drept și buza puțin răsfrântă. Pe diametrul maxim prezintă două proeminențe perforate vertical. Pictat bicrom în stil ε.

- D H = 72 mm, DM = 70 mm.
- E MIMIS, inv. 666.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 104, 215. [S. Ț.]

90. Vas bitronconic

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas bitronconic cu partea superioară ușor bombată și buza ușor răsfrântă. Vasul prezintă patru proeminențe situate, în poziție cardinală, pe diametrul maxim. Prezintă un singur registru decorativ situat pe umărul vasului. Decorul este realizat cu negru-brun pe fond alb-gălbui în stil Ț. Este prezentă simbolistica numărului patru (grupuri de câte două cercuri concentrice încadrează cele patru proeminențe, patru motive în formă de șarpe).
- D H = 280 mm, DG = 125 mm, DM = 285 mm, DB = 110 mm .
- E MIMIS, inv. 682.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 105, 215. [S. Ț.]

91. Vas piriform

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I – Ț I.
- C Pastă semifină cu impurități în compoziție. Vas piriform cu gâtul scurt și drept, cu o impresiune de țesătură pe fund. Prezintă un singur registru decorativ situat pe umărul vasului. Acesta este delimitat de câte două benzi negre atât în partea superioară cât și în cea inferioară. În partea superioară interspațiul dintre cele două benzi este umplut cu roșu. Decorul constă din motive policrome geometrice în stil în stil Ț combinate cu motive în formă de șerpi legat de simbolistica numărului patru: patru grupuri de câte două motive în formă de șerpi, patru perechi de câte două cercuri concentrice, toate situate cardinal.
- D H = 425 mm, DM = 800 mm.
- E MIMIS, inv. 690.
- F Dumitrescu 1979, fig. 156; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 105, 215. [S. Ț.]

92. Vas bitronconic

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă fină, de culoare roșiatică. Corpul vasului este pictat cu culoare neagră, conținând mai multe elemente decorative: două benzi negre marchează începutul și sfârșitul zonei decorate; urmează apoi două benzi cu linii fine negre. Această zonă este împărțită în două metope prin două grupe de câte cinci linii negre subțiri, verticale, întretăiate de trei linii oblice. Fiecare metopă conține câte un arc de cerc rezervat din fondul vasului și câte o alveolă neagră festonată în partea superioară. Stil Ț.

- D H = 130 mm, DM = 150 mm.
- E MIMIS, inv. 697.
- F Dinu 1957, p. 167, fig. 4/4; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 105, 215. [S. Ț.]

93. Vas cu corp bombat

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas cu corp bombat, fund tronconic, și buza ușor evazată. Prezintă un singur registru decorativ situat pe corpul propriu-zis al vasului. Buza vasului este pictată cu negru-brun pe interior. Decorul propriu-zis este pictat în stil **Ț** reiterând simbolistica numărului patru. Sunt prezente motivele în formă de șerpi în două grupuri de câte două motive situate de diametrul maxim realizate cu negru-brun și umplute cu roșu; două grupuri de câte două cercuri concentrice sunt situate, de asemenea, pe diametrul maxim.
- D H = 600 mm, DM = 475 mm.
- E MIMIS, inv. 701
- F Dumitrescu 1979, fig. 158; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 105, 215. [S. Ț.]

94. Strachină

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Piesă tronconică cu buza dreaptă. Acoperită cu o angobă alb-gălbuie. Prezintă un singur registru decorativ pe buza vasului. Motive decorative tipice stilului **Ț**.
- D H = 328 mm, DM = 580 mm.
- E MIMIS, inv. 707.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 106, 215. [S. Ț.]

95. Vas miniatural cu patru piciorușe

- A Proveniență necunoscută.
- B Cucuteni – Tripolie, faza neprecizată.
- C Pastă semifină, cu cioburi pisate în compoziție, de culoare gălbui-roșiatică. Vasul are forma unei cupe cu buza evazată și bine individualizată. Partea de jos se încheie cu patru piciorușe care asigură stabilitate dar și eleganță. Forma vasului este deosebită și reprezintă până acum un unicat.
- D H = 85 mm, DM = 98 mm.
- E MIMIS, inv. 595.
- F Inedit. [S. Ț.].

96. Crater

- A Bădragii Vechi, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Buză evazată, corp bombat. Ornamentul bicrom, cu roșu și negru, ocupă toată suprafața vasului, fiind împărțit în trei registre. Decorul buzei constă din benzi scurte, dispuse în zigzag și zimți negri, pe margine, fiind separat de registrul umărului printr-o bandă orizontală, zimțată în partea de jos și având în interior un șir dublu de romburi mici, umplute cu roșu. Compoziția registrului central constă din patru elipse (formate din benzi liniare arcuite), secționate vertical prin motive lentiliforme (cu șiruri duble de romburi în interior și mărginite cu puncte negre) și legate între ele prin benzi tangente (realizate din șiruri duble de romburi). Registrul inferior prezintă un sistem simplificat de elipse cu tangente.
- D $H = 145 \text{ mm}$, $DM = 180 \text{ mm}$.
- E MNAIM, inv. FB-227713-4.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 146, 250. [V. B.]

97. Strachină

- A Stolniceni I, raionul Hâncești, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant. Are pereții ușor arcuiți, concavi și buza ascuțită. Pictată la interior cu negru liniar și roșu întins. Decorul prezintă o compoziție cruciformă cu motive serpentiforme și semilunare. Buza vasului este deocrată cu un rând de segmente asimetrice negre.
- D $H = 145 \text{ mm}$, $D = 410 \text{ mm}$.
- E MNAIM, FB-27900-9.
- F Inedit. [V. B.]

98. Vas piriform

- A Glăvan I, raionul Drochia, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are corpul sferoconic cu buza scurtă tronconică. Pictat cu negru și roșu pe fond roșiatic. Decorul reprezintă un singur registru în "tangentialkreisband" compus din patru discuri umplute cu roșu cu mici linii perpendiculare pe margine cu aspectul unor "gene", tangente cu benzi arcuite, de asemenea umplute cu roșu.
- D $H = 175 \text{ mm}$, $D = 210 \text{ mm}$.
- E MNAIM, inv. FB-27900-10.
- F Inedit. [V. B.]

99. Vas piriform

- A Glăvan I, raionul Drochia, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictat cu negru și roșu liniar pe fond galben-cărmiziu. Decorul prezintă un singur registru ornamental cu o compoziție de tip "tangente-kreisband" limitat de două benzi. Motivul spiralic este format din patru discuri cu cercuri concentrice cu câte un punct negru în centru, tangente, benzi liniare arcuite. Unghiurile de conexiune a elementelor sunt umplute cu negru întins.
- D H = 370 mm, D = 460 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-11.
- F Inedit. [V. B.]

100. Capac

- A Glăvan I, raionul Drochia, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictat cu negru și roșu-cafeniu pe fond galben-cărmiziu. Decorat pe marginea buzei cu picături negre asimetrice, pe calotă - cu o compoziție din două ovaluri opuse, formate din benzi liniare arcuite însoțite de două pete rotunde. Unghiurile de conexiune a ovalelor sunt pictate cu negru întins.
- D H = 67 mm, D = 195 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-13.
- F Inedit. [V. B.]

101. Vas piriform

- A Glăvan I, raionul Drochia, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictat cu negru liniar și roșu întins pe fond gălbui. Decorul prezintă un singur registru cu patru discuri din cercuri concentrice cu puncte în centru, tangente, benzi liniare arcuite, motive foliacee negative; unghiurile de conexiune a elementelor sunt fin umplute cu negru. Câmpurile negative ale compoziției serpentiforme sunt decorate cu motive de aceeași formă trase cu roșu și bordate cu puncte negre.
- D H = 380 mm, D = 430 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-12.
- F Inedit. [V. B.]

102. Vas bitronconic înalt cu simboluri astrale

- A Vărvăreuca VIII, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are modelate, în partea superioară a umerilor, două

mici proeminențe conice dispuse simetric. Decorul pictat cu negru și roșu pe fond brun-cenușiu prezintă un singur registru larg cu o variantă a compoziției "tangentenkreisband". Ea se compune din patru discuri "astrale" formate din două cercuri concentrice și umplute cu roșu; linii tangente, benzi lineare arcuite, unele dintre ele având capetele ascuțite.

- D H = 580 mm, D = 480 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-15.
- F Inedit. [V. B.]

103. Capac

- A Glăvan I, raionul Drochia, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are forma apropiată de cea de coif suedez cu calota sferică și buza răsfrântă. Pictat cu roșu și negru-ciocolatiu pe fond crem. Decorat pe marginea buzei cu motive în formă de picături asimetrice. Compoziția ornamentală a calotei, limitată de o linie circulară, include două semi-ovale formate prin benzi liniare. În interiorul fiecăreia dintre ele sunt pictate benzi serpentiforme însoțite de câte două puncte negre. Unghiurile de conexiune a ovalelor sunt umplute cu negru.
- D H = 65 mm, D = 186 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-14.
- F Inedit. [V. B.]

104. Vas bitronconic

- A Bădragii Vechi, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictat cu negru și roșu pe fond crem. Decorul este desfășurat în două registre, despărțite printr-o bandă în zigzag. Registrul superior este compus din linii arcuite, lăsate în jos, patru motive lentiliforme biconvexe secționare vertical în două, tivite cu mici zimți. Cel inferior este compus din ovale, format din benzi arcuite, multiliniare, secționat în două de benzi înguste verticale și benzi tangente.
- D H = 150 mm, D = 143 mm.
- E MNAIM, inv. FB- FB-27900-21.
- F Inedit. [V. B.]

105. Strachină

- A Trușești - *Țuguieța*, jud. Botoșani, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Piesă de formă tronconică cu pereții drepți. Pictată doar în interior cu motive de culoare negru-brun pe angoba alb-gălbuie a vasului, în stil ε. Decorul constă în două elipse mari, alăturate, formate din benzi de linii, desenând un 8; fiecare elipsă este împărțită în două cu ajutorul unei benzi serpentiforme, obținându-se astfel patru câmpuri. Cele două spații libere, triunghiulare, cu

laturile arcuite, sunt umplute cu câte o ovă și două arcuri, crucate din fond. Toată compoziția este delimitată de o bandă din linii brune, hașurate pe buza vasului. Decorul are analogii la Șipeniț.

- D H = 141 mm; DM = 364 mm.
- E MIMIS, inv. 688.
- F Petrescu-Dîmbovița *et alii* 1999, p. 459, fig. 342/8; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 103, 212-214. [S. Ț.]

106. Pahar

- A Cucuteni - *Cetățuie*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Vas mic, cu profilul rotunjit, gâtul drept și buza răsfrântă. Este pictat în metope separate, cu culoare neagră pe fond alb-gălbui.
- D H = 75 mm, DM = 85 mm.
- E MIMIS, inv. 694.
- F Petrescu-Dîmbovița, Văleanu 2004, p. 198-199, fig. 149/7; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 103, 214. [S. Ț.]

107. Amforă

- A Cucuteni - *Cetățuie*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas de tip amforă cu două toarte tubulare perforate vertical situate pe diametrul maxim. Un singur registru decorativ situat pe umărul și buza vasului. Pictat în stil ε cu negru-brun pe fond alb-gălbui. Toartele sunt circumscrise în două cercuri concentrice. Pe corp, motive din benzi de arcade inverse și benzi din dungi subțiri oblice.
- D H = 293 mm, DM = 282 mm.
- E MIMIS, inv. 21908.
- F Petrescu-Dîmbovița, Văleanu 2004, p. 199, fig. 153/8; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 103, 214. [S. Ț.]

108. Crater cu reprezentări zoomorfe

- A Valea Lupului - *Fabrica de Antibiotice*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I – γ I.
- C Crater amforoid cu profil înalt și umăr proeminent dar îngust ca un colac, cu gâtul larg. Partea inferioară tronconică. Prezintă două zone decorative situate pe umărul redus și pe gâtul înalt cu metope separate suprapuse separate de o zonă intermediară unică. Metopele superioare (două) sunt decorate cu un grup de trei carasiere. Metopele inferioare (două) sunt decorate cu "spirale agățate" prevăzute cu motive serpentiforme iar zona intermediară cu forma simplificată a motivului de pe umăr.

- D H = 555 mm, DG = 320 mm, DM = 540 mm.
- E MIMIS, inv. 708.
- F Dinu 1957, p. 164, fig. 2; Nițu 1975, p. 15, fig. 23; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 106, 216. [S. Ț.]

109. Strachină

- A Buznea - *Siliște*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă semifină, cu cioburi pisate în compoziție, de culoare roșiatică. Farfuria este pictată în interior cu un decor compozit. Pe o angobă albă s-au demarcat două benzi late, pe care s-au pictat linii subțiri cu brun, care împart spațiul în patru zone clare. Fiecare din ele conține câte un medalion oval în care sunt pictate, cu brun, păsări în zbor. Spațiul este umplut cu brun. S-a apreciat că împărțirea suprafeței în patru sferturi sugerează evoluția celor patru anotimpuri, sau cele patru direcții, în timp ce păsările pictate ar putea reprezenta mesagerul care face legătura între cer și pământ putând simboliza revenirea anotimpurilor. Astfel de reprezentări ornitomorfe apar rareori pe ceramica Cucuteni B.
- D H = 50 mm; DM = 195 mm.
- E MIMIS, inv. 9870.
- F Nițu 1975, p. 45-54, fig. 1; Boghian, Mihai 1987, p. 313-324, fig. 8/1; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 103, 214. [S. Ț.]

110. Vas bitronconic cu reprezentări zoomorfe

- A Glăvan I, raionul Drochia, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are buza evazată, corp bitronconic cu zona diametrului maxim rotunjită cu patru proeminente sferice situate pe diametrele maxime. Pictat cu negru-ciocolatiu și roșu pe fond gălbui-roșiatic. Buza este decorată din interior cu segmente negre. Pe corp are două registre ornamentale. Cel superior conține patru reprezentări zoomorfe, iar cel inferior, mai lat, este ornamentat spiralic cu patru cercuri concentrice.
- D H = 340 mm, DM = 440 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27777-90.
- F Inedit. [V. B.]

111. Vas bitronconic cu reprezentări zoomorfe

- A Vărvăreuca VIII, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Are corpul bitronconic, cu zona diametrului maxim ușor rotunjită, buza evazată. Pictat cu negru și roșu pe fond cenușiu-cafeniu deschis. Decorul este divizat în două registre. Cel inferior reprezintă compoziția "tangentialkreisband" cu patru discuri din cercuri concentrice având în cercul central segmente negre juxtapuse; cel superior constă din benzi arcuite sub gât și patru reprezentări de animale, figurate în

mișcare de la stânga spre dreapta.

- D H = 580 mm, D = 550 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-16.
- F Inedit. [V. B.]

112. Vas bitronconic cu reprezentări zoomorfe

- A Vărvăreuca VIII, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Ars secundar. Pictat cu negru și roșu pe un fond gălbui, acum, ca urmare a arderii secundare, verzui-cenușiu. Decorul prezintă două registre desfășurate pe umărul și în zona mediană a vasului. Ele sunt separate printr-o bandă realizată din două linii, cu grupe de triunghiuri situate în partea ei superioară. În registrul superior este figurat un grup de animale: trei cerbi maturi, un cerb tânăr și două carnivore (probabil câini sau lupi) precum și o pasăre, probabil dropie.
- D H = 373 mm, D = 337 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-17.
- F Inedit. [V. B.]

113. Vas bitronconic cu reprezentări zoomorfe

- A Vărvăreuca XV, raionul Florești, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Realizat din pastă fină, arsă oxidant. Are corpul bitronconic, gâtul scurt cilindric, buza evazată, două mâner perforate orizontal în zona umerilor. Pictat cu negru-ciocolatiu pe fond crem-gălbui. Buza este pictată în interior și exterior cu semicercuri. Decorul corpului este organizat în două registre. Cel superior prezintă un câmp romboidal conținând patru reprezentări de bovideu - mascul. Registrul inferior este compus din două figuri triunghiulare cu ovaluri în interior, ovaluri cu benzi arcuite în zona toatelor și pete rotunde – simboluri astrale.
- D H = 395 mm, DM = 405 mm.
- E MNAIM nr. inv. FB-27777-91.
- F Inedit. [V. B.]

114. Vas bitronconic înalt cu reprezentări zoomorfe

- A Hancăuți I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Are buza evazată, gâtul înalt, tronconic, corpul sferoconic. Modelat din pastă fină, arsă oxidant. În interior buza este decorată cu triunghiuri negre bordate cu linii subțiri. Decorul pictat cu negru și roșu pe fond alb-gălbui este împărțit în trei registre. Elementele decorative ce se regăsesc în toate registrele sunt elipsele și tangentele formate din benzi de linii. Registrele superior și mediu, împărțite în două metope, conțin reprezentări de bovidee

(cinci reprezentări) precum și motive serpentiforme amplasate în câmpurile elipselor din registrul superior și doi șerpi în registrul din mijloc. Încă o reprezentare de bovideu se află într-una din elipsele registrului inferior.

- D H = 480 mm, D = 455 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-19.
- F Inedit. [V. B.]

115. Vas tronconic cu gât cilindric

- A Pârjota X, raionul Bălți, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas cu corp tronconic, ușor rotunjit în partea superioară, și gât înalt cilindric cu buza ușor răsfrântă. Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Pictat pe marginea interioară a buzei cu un șir de dinți negri. Suprafața exterioară este decorată cu negru și roșu pe fond galben-cărmiziu. Decorul este împărțit în trei registre prin benzi orizontale. Registrul median, desfășurat în zona diametrului maxim, este compus din patru elipse divizate în două de benzi verticale și benzi-tangente. Celelalte două sunt decorate cu câte o bandă circulară ondulată.
- D H = 220 mm, D = 172 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-18.
- F Inedit. [V. B.]

116. Vas de tip amforă

- A Bădragii Vechi I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Vas bitronconic cu gât cilindric și buza larg evazată. Modelat din pastă fină, arsă oxidant. Angobă gălbui-roșiatică. Decorul realizat cu pictură bicromă roșu – negru, acoperă buza din interior cu semiove și partea sferică (superioară) a corpului unde este desfășurat în două registre: unul îngust și altul lat. Cel îngust este compus din elipse cu elemente serpentiforme unite prin tangente; cel lat – din motivul „tangentenkreisband” cu cruci în cercuri, elipse cu mediană, motive serpentiforme, reprezentări zoomorfe.
- D H = 740 mm, DM = 780 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27777-95.
- F Inedit. [V. B.]

117. Vas cu gât înalt

- A Bădragii Vechi, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Are corpul tronconic, ușor rotunjit în partea superioară, gâtul înalt, lărgindu-se spre gură. Modelat din pastă fină, arsă oxidant. În interior marginea buzei este pictată cu roșu. La exterior vasul este pictat bicrom cu roșu și negru. Zona ornamentală este împărțită în două benzi verticale cu motivul plasei romboidale, fiecare având două registre ornamentale

în care, sunt amplasate câte două benzi înguste cu un punct negru la mijloc. În registrul inferior, despărțit de cel superior de o bandă bicromă orizontală, sunt amplasate două elipse secționate vertical printr-o bandă îngustă și câte două semi-elipse în zona împărțirii în metope.

- D H = 190 mm, D = 170 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27900-20.
- F Inedit. [V. B.]

118. Statuetă antropomorfă (feminină)

- A Cucuteni - *Cetățuie*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B - Tripolie C I.
- C Pastă gălbuie cu impurități în compoziție. Piesă fragmentară (ii lipsește capul), arsă secundar, neuniform. Este modelată în poziție verticală. Umerii, amorse, ca și șoldurile, prezintă câte două perforații orizontale. Sâni și buricul sunt marcați prin mici adâncituri realizate cu un obiect ascuțit. La gât este redat, prin incizie, un colier. Tot prin incizie este marcat pubisul. Pe părțile laterale ale picioarelor au fost realizate trei șiruri verticale, ușor arcuite, de împunsături.
- D H = 130 mm, l = 35 mm.
- E MIMIS, inv. 13520.
- F Petrescu-Dîmbovița, Văleanu 2004, p. 263, fig. 220/1; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 128, 240. [S. Ț.]

119. Statuetă antropomorfă (feminină)

- A Cucuteni - *Cetățuie*, jud. Iași, România.
- B Cucuteni B - Tripolie C I.
- C Piesă fragmentară, spartă din vechime de verticală. Statuetă modelată în poziție verticală. Lipsesc picioarele și o parte din corp. Sâni și buricul sunt reprezentate în relief. Capul, stilizat, are patru perforații. Nasul - carenă în relief. Brațele amorse. Umerii prezintă două perforații. În zona șoldurilor prezenta, de asemenea, perforații (din care se păstrează doar una). Decorul incizat marchează pubisul și un brâu.
- D H = 100, l = 40 mm.
- E MIMIS, inv. 13521.
- F Petrescu-Dîmbovița, Văleanu 2004, p. 263, fig. 220/5; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 129, 240. [S. Ț.]

120. Statuetă antropomorfă (masculină)

- A Ruseni, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Modelată din pastă fină, arsă oxidant, de culoare cărămizie. Statuetă fragmentară păstrând capul, gâtul și parțial bustul. Pe partea dorsală, printr-un șanțuleț este redată coloana

vertebrală. Umărul stâng este aplecat înainte; cel drept este ridicat. Capul este modelat realist cu redarea nasului proeminent, coroiat; arcurile supraorbitale sunt pronunțate, ochii marcați prin două împunsături orizontale; urechi mari; prin adâncituri arcuite sunt redată cavitățile urechilor, decorate cu perforații pe margine. Pe cap sunt redată, prin amprente de unghii, firele de păr.

- D H = 112 mm, l = 90 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27777-75.
- F Inedit. [V. B.]

121. Cap de statueta antropomorfă

- A Caracușenii Vechi I, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Cap de statueta antropomorfă (feminină?) de dimensiuni mari, realizat din pastă fină, arsă oxidant. Reprezentare realistă a chipului unei zeiței probabil feminine. Capul este rotund, bărbia ascuțită, proeminentă, gura și ochii închiși, urechile au câte două perforații. Tot prin perforări este redat părul care apare ca o aură de jur împrejurul capului. Gura este redată prin linie adâncită orizontală, nasul este știrbit din vechime. Toată suprafața este lustruită. Piesa redă chipul unei zeiței adormite, posibil legat de ciclul morții și reînvierii naturii.
- D H = 670 mm, l = 660 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27777-68.
- F Inedită. [V. B.]

122. Vas zoomorf

- A Vărativ V – *Căsoaia cu Apă*, raionul Râșcani, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Pastă fină, ars oxidant la roșu-cărmiziu. Modelat în formă de taur, întregit din fragmente, lipsindu-i capul și un picior. Corp oval-aplatizat, cu pereții arcuiți, având, în față și în spate, patru mici proeminențe. Gură rectangulară, cu colțurile rotunjite, cu buza scurtă, conturată tronconic, pentru a fi acoperită cu capac. Patru piciorușe masive, cele din față având copita despicată, specifică bovideelor. Coadă, testiculele, phalusul perforat și gușa sunt redată în relief. Decorul, slab păstrat, a fost realizat cu brun-ciocolatiu și roșu pe slipul roșcat-gălbui. Buza este pictată cu roșu, mărginit cu o fâșie neagră cu triunghiuri cu vârful în sus. De la buză pornesc benzi liniare arcuite, care, unindu-se în perechi, în dreptul proeminențelor vopsite cu negru, formează patru semi-ovale, dispuse simetric; sub acestea, pe părțile laterale și pe latura din față, ornamentația constă din elipse verticale și linii arcuite. Phalusul, testiculele, pânțele, picioarele și gușa sunt pictate cu roșu. De ambele părți ale phallusului roșul formează ovale, iar în partea inferioară a pieptului, la baza gușii, un motiv în formă de V.
- D H = 144 mm, L = 212 mm, l = 136 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27713-3.
- F Marchevici 1996, p. 256-257, fig. 1/3; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 153, 255. [V. B.]

123. Statuetă zoomorfă

- A Bădragii Vechi, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Cucuteni B – Tripolie C I.
- C Statuetă modelată din pastă fină, arsă oxidant, de culoare brun deschis. Prezintă toate trăsăturile caracteristice unui taur. Corpul masiv, rotund în secțiune, spatele aplatizat, șoldurile puternic reliefate, coada, evidențiată, lipsește. Sex individualizat prin modelaj. Gâtul puternic este încununat de o pereche de coarne masive. La baza lor, prin două ciupituri, sunt redată urechile; botul ușor rotunjit. Sub bărbie printr-o ciupitură este redată cuta pielii trecând în jos, între picioare, în gușa puternic evidențiată. Picioarele sunt redată prin conuri cu vârful în jos.
- D H = 76 mm, L = 96 mm, l = 48 mm.
- E MNAIM, inv. FB-22901-20.
- F Inedit. [V.B.]

124. Vas globular

- A Brânzeni XI - *Valea Bucșii*, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Horodiștea – Tripolie C II.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Are corpul oval-globular, gâtul scurt. Ornamentul bicrom, pictat cu negru și roșu pe fond ocru, compus din benzi drepte și arcuite (formate din trei sau mai multe linii negre sau din două linii negre și o linie roșie mediană), este organizat în două registre, separate între ele și mărginite (la partea superioară și la cea inferioară) cu benzi orizontale. Decorul registrului superior, mai îngust, este format din benzi drepte, dispuse în zig-zag și trei elipse, dintre care două secționată prin benzi verticale. Decorul registrului inferior este compus din elipse și tangente, elipsele fiind, în majoritatea cazurilor, secționată și ele vertical, prin benzi.
- D H = 247 mm, DM = 244 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27713-7.
- F Cucuteni – Trypillia 2008, p. 147, 250-251. [V.B.]

125. Vas globular cu reprezentări antropomorfe

- A Brânzeni III-*Țiganca*, raionul Edineț, Republica Moldova.
- B Horodiștea – Tripolie C II
- C Pastă fină, arsă oxidant. Corp globular, gât cilindric scurt, cu buza evazată. Pictat cu brun închis pe fond gălbui-cărămiziu. Marginea buzei este decorată în interior cu segmente, iar la exterior cu festoane din benzi liniare. Corpul este pictat în două registre, delimitate de benzi circulare. Registrul superior este format din cinci perechi de elipse (formate din benzi liniare arcuite), legate prin benzi tangente oblice, zimțate la exterior, șapte elipse conținând șiruri verticale de motive în W sau motive de linii verticale în zig-zag, cu mici ochiuri. Registrul inferior conține, în cele patru părți diametral opuse ale vasului, patru elipse alungite vertical, legate între ele prin benzi arcuite și include, în colțurile lor superioare, proeminențe încercuite și benzi drepte verticale, mărginite cu liniuțe scurte, iar în spațiile dintre elipse,

deasupra benzilor arcuite, sunt amplasate alte patru elipse (cu aceleași motive în interior, ca în registrul superior), precum și trei siluete de „dansatoare”, cu corpul în formă de clepsidră, gâtul alungit, picioarele drepte (fără redarea tălpilor), capul redat prin mici pete rotunde, mâinile îndoite la coate (una ridicată spre cap, alta pusă pe talie sau șolduri), purtând rochii fără mâneci, îngustate în talie și cu jupa evazată, terminată „în pieptene”.

- D H = 410 mm, DM = 396 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27713-12.
- F Marchevici 1981, p. 33-42, fig. 59/2, foto 4; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 148, 251. [V. B.]

126. Vas globular

- A Necropolă tumulară Purcari, raionul Ștefan-Vodă, Republica Moldova.
- B Horodiștea – Tripolie C II.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Gât cilindric scurt, cu marginea ușor evazată, corp globular turtit; pe umeri – urechiușe verticale, străpunse orizontal. Pictată cu negru-brun pe angobă albicioasă. La baza gâtului, o bandă circulară din două linii, iar mai jos de urechiușe – patru benzi circulare (formate din câte două linii); trei dintre aceste benzi sunt însoțite de linii ondulate pe ambele laturi, iar una – numai într-o parte. În interspațiul dintre două benzi sunt amplasate trei grupe de puncte mici și linii verticale serpentiforme, trasate neglijent.
- D H = 133 mm, DM = 170 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27713-16.
- F Iarovoi 1990, p. 56, fig. 23/2; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 149, 252. [V. B.]

127. Vas globular cu gât cilindric

- A Obileni, necropola tumulară Sărăteni, raionul Leova, Republica Moldova.
- B Horodiștea-Gorodsk - Tripolie C II.
- C Pastă fină, arsă oxidant. Corp globular, gât înalt cilindric, cu marginea evazată. În zona diametrului maxim are patru mici proeminențe, dispuse simetric. Decorul pictat, realizat cu negru-brun pe fond albicios-roziu, în stil geometric, având ca element de bază banda dreaptă realizată din câteva linii de lățime egală (de la trei până la opt), acoperă baza gâtului și cea mai mare parte a corpului. Este desfășurat în trei registre, delimitate prin benzi orizontale. Registrul de bază este organizat în patru metope, cu motivul rețelei oblice din linii subțiri, încadrat prin benzi de câmpuri hexagonale, iar în câmpurile inter-metopice sunt plasate șiruri de triunghiuri juxtapuse, umplute cu negru, dispuse orizontal. Banda superioară de delimitare a registrului este decorată la exterior cu triunghiuri pictate cu negru, pline cu capete în formă de bare orizontale, formând decorul bazei gâtului și în același timp chenarul benzii. Registrul inferior, realizat din benzi liniare drepte, constă din zece triunghiuri mari, îndreptate cu vârfurile în jos și divizate vertical în două.
- D H = 226 mm, DM = 220 mm.
- E MNAIM, inv. FB-27713-23.
- F Levițchi, Manzura, Demcenko 1996, p. 49-50, fig. 40/ 2; Cucuteni – Trypillia 2008, p. 149, 252-253. [V. B.]

BIBLIOGRAFIE

ABREVIERI

AIM	<i>Arkheologičeskie Issledovanija v Moldavii</i> , Chișinău.
AMM	<i>Acta Moldaviae Meridionalis</i> , Muzeul Județean „Ștefan cel Mare”, Vaslui.
ANR	<i>L'Art Neolithique en Roumanie</i> (éds. Manuella Wulfschleger, Jacques Chamay, Frederike van der Wielen-van Ommeren), Napoli, 2008.
ArhMold	<i>Arheologia Moldovei</i> , Institutul de Arheologie, Iași.
BAI	<i>Bibliotheca Archaeologica Iassiensis</i> , Institutul de Arheologie, Iași.
BibIThrac	<i>Bibliotheca Thracologica</i> , Institutul de Tracologie, București.
BMA	<i>Bibliotheca Memoriae Antiquitatis</i> , Complexul Muzeal Județean Neamț, Piatra Neamț.
Cucuteni aujourd'hui	<i>Cucuteni aujourd'hui. 110 ans depuis la découverte en 1884 du site éponyme</i> (éds. Gh. Dumitroaia, D. Monah), BMA II, Piatra Neamț, 1996.
Cucuteni 120	<i>Cucuteni 120 – Valori universale</i> , lucrările Simpozionului Național: Iași 30 septembrie 2004 (coord. N. Ursulescu, C.-M. Lazarovici), BAI XVII, Iași, 2006.
Cucuteni – Trypillia 2008	<i>Cucuteni – Trypillia: A Great Civilization of Old Europe</i> , Cucuteni for the III-rd Millenium Foundation & Hers Consulting Group (eds. L. Stratulat, N. Ursulescu, S. Țurcanu, F. - A. Tencariu, C. Hriban), București, 2008.
ERAUL	<i>Etudes et Recherches Archéologiques de l'Université de Liège</i> , Liège.
La civilisation de Cucuteni	<i>La civilisation de Cucuteni en contexte européen</i> , Session scientifique dédiée au centenaire des première découvertes de Cucuteni (Iași – Piatra Neamț 24-28 septembre 1984) (eds. M. Petrescu-Dîmbovița, N. Ursulescu, D. Monah, V. Chirica), BAI I, Iași, 1987.
Materiale	<i>Materiale și cercetări arheologice</i> , București.
MemAntiq	<i>Memoria Antiquitatis. Acta Musei Petrodavensis</i> , Complexul Muzeal Județean Neamț, Piatra-Neamț.
MIA	<i>Materialy i issledovanja po arheologii SSSR</i> , Moscova-Leningrad.
SCIV(A)	<i>Studii și cercetări de istorie veche (și arheologie)</i> , Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București.
Tyrageția	<i>Tyrageția</i> , Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău.

BIBLIOGRAFIE

ALAIBA Ruxandra

2007

Complexul cultural Cucuteni-Tripolie. Meșteșugul olăritului, Iași.

BODEAN Sergiu

2001

Așezările culturii Precucuteni-Tripolie A din Republica Moldova (Repertoriu), Chișinău.

BODEAN Sergiu, BORZIAC Ilie, BICBAEV Veaceslav

2004

Un fragment de vas antropomorf cucutenian de la Bulboci I, jud. Soroca, în MemAntiq, XXIII, p. 145-151.

BOGHIAN Dumitru, MIHAI Constantin

1987

Le complexe de culte et le vase à décor ornithomorphe peint découvert à Buznea (dép. de Iași), în La civilisation de Cucuteni, p. 313-324.

CHIRICA Vasile, VĂLEANU Mădălin Cornel

2008

Umanizarea taurului celest. Mărturii ale spiritualității comunităților cucuteniene de la Ruginoasa – Iași, BAI XX, Iași.

DINU Marin

1957

Șantierul arheologic Valea Lupului – Iași, 1955, în Materiale, III, 161-187.

2006

Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Băiceni - Dâmbul Morii, com. Cucuteni (1961-1966), în Cucuteni 120, p. 31-56.

DUMITRESCU Vladimir

1979

Arta culturii Cucuteni, București.**GIMBUTAS Marija**

1987

Old European Deities. With emphasis on images from Cucuteni Culture, în *La civilisation de Cucuteni*, p. 99-124.

1989

The Language of the Goddess, San Francisco.

1991

The Civilization of Goddess. The World of Old Europe, San Francisco.**HÖCKMANN Olaf**

1987

Gemeinsamkeiten in der Plastik der Linearkeramik und der Cucuteni-Kultur, în *La civilisation de Cucuteni*, p. 89-98.**IAROVoi Evghenii V.**

1990

Kurgany eneolita – epokhi bronzy Nynego Podnestrov`ja, Chișinău.**LEVIȚCHI Oleg, MANZURA Igor, DEMCENCO Tatiana**

1996

Necropola tumulară de la Sărățeni, BiblThrac XVII, București.**MANTU Cornelia-Magda**

1992

Reprezentări antropomorfe pe ceramica așezării Cucuteni A3 de la Scânteia (jud. Iași), în SCIVA, 43, 3, p. 307-316.

1998

Cultura Cucuteni. Evoluție, cronologie, legături, BMA V, Piatra Neamț.

MANTU Cornelia-Magda, DUMITROAIA Gheorghe

1997

Catalogue, în *Cucuteni. The Last Great Chalcolithic Civilization of Old Europe* (eds. C.-M. Mantu, Gh. Dumitroaia, A. Tsaravopoulos), Athena Publishing & Printing House, București, p. 101-239.

MANTU Cornelia-Magda, ȚURCANU Senica

1999

Catalog, în *Scânteia. Cercetare arheologică și restaurare* (eds. V. Chirica, C.-M. Mantu, S. Țurcanu), Iași, p. 37-157.

MARCHEVICI Vsevolod I.

1974

Issledovanie Moldavskoj neoliticeskoj ekspeditsii, în AIM (1972), p. 26-51.

1981

Pozdnetripol'skie plemena Severnoj Moldavii, Chișinău.

1985

Mărturii ale trecutului/These remote near ages, Chișinău.

1989

Antropomorfizm v khudozhestvennyj keramike Tripol'e-Cucuteni, în *Pamjatniki drevnego iskusstva na territorii Moldavii*, Chișinău, p. 26-36.

1994

Așezarea culturii Cucuteni-Tripolie de la Rădulenii Vechi, R. Moldova, în *MemAntiq*, XIX, p.127-141.

1996

Vase zoomorfe eneolitice din Republica Moldova, în *Cucuteni aujourd'hui*, p. 253-262.

1997

Așezarea cucuteniană Cuconeștii Vechi - Stânca lui Harascu, în *Tyrageția*, 4-5, p.81-95.

MARINESCU-BÎLCU Silvia

1993

Les Carpates Orientales et la Moldavie, în *Atlas du Néolithique européen. L'Europe Orientale* (ed. J. K. Kozłowski), ERAUL 45, p. 191-241.

MARINESCU-BÎLCU Silvia, BOLOMEY Alexandra

2000

*Drăgușeni. A Cucutenian Community, București - Tübingen.***MAXIM-ALAIBA Ruxandra**

1984

*Locuința nr. 1 din așezarea Cucuteni A3 de la Dumești (Vaslui), în AMM, V-VI, p. 99-148.***MONAH Dan**

1997

*Plastica antropomorfă a culturii Cucuteni-Tripolie, BMA III, Piatra Neamț.***MONAH Dan, CUCOȘ Ștefan**

1985

*Așezările culturii Cucuteni din România, Iași.***MONAH Dan et alii**

2003

*Poduri - Dealul Ghindaru. O Troie în Subcarpații Moldovei, BMA XIII, Piatra Neamț.***MONAH Dan, DUMITROAIA Gheorghe**

2005

*Ein Kultkomplex aus Rumänien, in Zeitreise Heldenberg Geheimnisvolle Kreisgräben. Katalog zur Niederösterreichischen Landesausstellung (Hrsg: F. Daim, W. Neubauer), Viena, p. 210-213.***NIȚU Anton**

1975

*Decorul zoomorf pictat pe ceramica Cucuteni-Tripolie, în ArhMold, VIII, p. 15-119.***PASSEK Tatjana S.**

1961

Rannezemledel'českie (tripol'skie) plemena Podnestrv'ja, în MIA, 84, Moskva.

PETRESCU-DÎMBOVIȚA Mircea

2001

*Realizări și perspective în cercetarea culturii Cucuteni, București.***PETRESCU-DÎMBOVIȚA Mircea, FLORESCU Marilena,
FLORESCU Adrian C.**

1999

*Trușești, monografie arheologică, București-Iași.***PETRESCU-DÎMBOVIȚA Mircea, VĂLEANU Mădălin-Cornel**

2004

*Cucuteni-Cetățuie. Săpăturile din anii 1961-1966. Monografie arheologică, BMA XIV, Piatra Neamț.***SOROCHIN Victor**

1999

Cercetări arheologice în așezarea precucuteniană Isacova II, în Tyragetia, IX, p. 51-62.

2002

*Aspectul regional cucutenian Drăgușeni-Jura, BMA XI, Piatra Neamț.***SOROCHIN Victor, BORZIAC Ilie**

2001

*Plastica antropomorfă a așezării cucuteniene Iablona I, jud. Bălți, în MemAntiq, XXII, p. 115-136.***URSULESCU Nicolae, PETRESCU-DÎMBOVIȚA Mircea,
MONAH Dan**

2001

Neo-eneoliticul, în Istoria României, vol. I, Moștenirea timpurilor îndepărtate (coord. Mircea Petrescu-Dîmbovița, Alexandru Vulpe), București, p. 111-209.